наша свабода

№128(215) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

26 ЛІСТАПАДА 2001 года
ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

тэл. 284-36-53

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Суд па справе Ігнатовіча

На працэсе па справе былога афіцэра спецпадраздзялення МУС «Алмаз» Валерыя Ігнатовіча распачаўся разгляд эпізода аб выкраданні аператара ОРТ Дзмітрыя Завадскага. Справу разглядае Мінскі абласны суд у памяшканні Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь.

Працэс праходзіць у закрытым пасяджанні, на яго па-ранейшаму не дапускаюць журналістаў. Звяртае ўвагу той факт, што ў двары і вакол Вярхоўнага суда дзяжурыць вялікая колькасць супрацоўнікаў міліцыі, а таксама спецслужбаў (у цывільным).

Падчас наседжання суда 23 лістапада былі дапытаныя супрацоўнікі бюро ОРТ у Беларусі – яго кіраўнік Дзмітрый Наважылаў, тэлеаператар Сяргей Гельбах, вадзіцель Яраслаў Аўчыннікаў. З іх была ўзятая падпіска аб нераскрыцці.

Як адзначыў у гутарцы з карэспандэнтам БелаПАН кіраўнік бюро ОРТ у Беларусі Дзмітрый Наважылаў, «праз паўтара года пасля знікнення Дзмітрыя Завадскага не выяўлена бачных прычынаў, па якіх яго выкралі надсудныя. Думаю, што і нашы паказанні не дапамаглі праліць святло на матывы знікнення», – сказаў Наважылаў. Паводле яго словаў, ва ўмовах, калі няма дакладных доказаў на карысць адной абгрунтаванай версіі, можна меркаваць любую. У тым ліку і тую, у якой нераканаваны Павел Шарамет – у дачыненні да выкрадання Дзмітрыя Завадскага супрацоўнікаў Службы бяспекі прэзідэнта Беларусі (некаторыя з якіх у пачатку следства былі затрыманыя па падазрэнні ў дачыненні да гэтага злачынства, аднак потым адпушчаныя).

Паводле словаў Наважылава, у яго склалася ўражанне, што суддзя, які вядзе працэс, спрабуе разабрацца ў абставінах гэтай крымінальнай справы. Журналіст выказаў надзею, што калі «да ўніклівасці суддзі будуць дададзеныя прынцыповасць і мужнасць, то вінаватыя будуць выяўленыя і пакараныя».

Генадзь БАРБАРЫЧ

Нязломныя ветэраны Адраджэння

Фота Ул.ШЛАПАКА

Пабудова незалежнай і дэмакратычнай Беларусі – справа не хуткая. Гэткую выснову можна зрабіць з таго факта, што ў нашай краіне з'явілася новае грамадскае аб'яднанне асветніцка-культурнага і гуманітарнага накірунку – «Ветэраны Адраджэння». Пра ягонае ўтварэнне было заяўлена ў нядзелю, 25 лістапада.

«Ветэранамі Адраджэння» сталі вядомыя дзеячы адраджэнскага руху апошніх дзесяцігоддзяў, якія сапраўды багата зрабілі для папулярызацыі сярод беларусаў нацыянальных каштоўнасцяў. Старшынём аб'яднання абраны знаны гісторык і археолаг Міхась Чарняўскі.

Мэтамі і задачамі новастворанага аб'яднання абвешчаныя «гуртаванне ўдзельнікаў беларускага адраджэнскага руху, даследаванне і папулярызацыя іх дзейнасці», «ушанаванне памерлых і палеглых за справу Адраджэння», а таксама сацыяльная і юрыдычная дапамога ветэранам Адраджэння і іхнім сем'ям.

Сябры аб'яднання кажуць, што, нягледзячы на ягоную назву, яны не пойдуць на спачын і працягнуць актыўна дзейнічаць у адраджэнскім рэчышчы. Ветэраны-адраджэнцы мусяць мець і маюць малады дух.

Кірэй МАНУЙЛА

Канферэнцыя

23-25 лістапада ў Мінскім міжнародным адукацыйным цэнтры адбылася міжнародная канферэнцыя «Беларусь пасля выбараў: неабходнасць перамен (эканоміка, палітыка, бяспека, ідэнтычнасць)». Арганізатарамі форуму выступілі Аналітычны цэнтр «Стратэгія», Фонд імя Фрыдрыха Эберта, Германа-беларускае таварыства, а таксама Германскае таварыства па вывучэнню Усходняй Еўропы. У канферэнцыі бралі ўдзел беларускія палітыкі, вучоныя, бізнесмены, прадстаўнікі міжнародных арганізацый, замежныя дыпламаты, акрэдытаваныя ў Мінску. На канферэнцыю прыбыла новы кіраўнік рабочай групы па Беларусі Парламенцкай асамблеі АБСЕ Ута Цапф.

Адкрываючы форум, яго старшыня, эксперт Універсітэта Констанц, дарадчык МЗС Германіі Райнэр Ліндиэр адзначыў сярод асноўных задач канферэнцыі аднаўленне на Захадзе цікавасці да Рэспублікі Беларусь і працэсаў, што ў ёй адбываюцца.

Пазіцыю Германіі ў адносінах да Беларусі найбольш яскрава абмалявала часовы павераны ў справах ФРГ у Рэспубліцы Беларусь Андрэа Вікторын: «Ізаляцыя не прынясе нічога добрага гэтай краіне... З другога боку, неабходны сігнал, каб зрабіць пэўныя крокі... Германія стараецца і далей будзе старацца ў рамках дзеючых пагадненняў паляпшаць свае адносіны з Беларуссю... Мы хочам ёй дапамагчы наблізіцца да Еўрапейскага Саюза».

Прэзідэнт асацыяцыі «Дзелавая ініцыятыва» Міхаіл Марыніч, які спрабаваў балаціравацца ў прэзідэнты, зазначыў, што існуючы Выбарчы кодэкс ахоўвае ўладу пажыццёва.

Заканчэнне на стар.3

В Кремле будет мужской разговор

На предстоящей неделе в Москве состоится юбилейный саммит стран СНГ. Для Беларуси он может стать особенным. И не потому, что на ее земле 10 лет назад был провозглашен вместо Советского Союза другой субъект международного права – Содружество Независимых Государств.

Раньше других высоких гостей, аж на целых два дня, в Москве должен появиться Лукашенко. На 28 ноября объявлена его рабочая встреча с Путиным. А на следующий день они уже в расширенном составе продолжат общение на заседании Высшего государственного совета так называемого союзного государства. В пятницу, заслушав аналитический доклад о 10-летней истории СНГ, как предполагается, пребывание Лукашенко в Москве должно завершиться. Многие задаются вопросом: чем?

Как известно, после президентских выборов в Беларуси объявленная встреча Лукашенко с Путиным неоднократно переносилась. Обычно это объяснялось чрезвычайной занятостью российского президента. И это действительно было так. Путин активно наращивал свои отношения с США и с Западом в целом.

Окончание на стр.3

Царкоўны суд у Гродне

На епархіяльным сходзе РПЦ пазбавілі сану святара БАПЦ

Святар з нас. Пагранічны Іван Спасюк два гады таму выйшаў з-пад юрысдыкцыі Рускай праваслаўнай царквы ў Беларусі. Сёння ён з'яўляецца іярэем Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы. Аднак гэта не перашкодзіла епархіяльнаму сходу РПЦ амаль шэсць гадзінаў абмяркоўваць асобу і «паводзіны» Спасюка, які яму не падпарадкоўваецца. Наш карэспандэнт звярнуўся да святара з просьбай даць некаторыя тлумачэнні.

– Суд адбыўся 22 лістапада. Вас на яго не запрасілі?

– Я не прысутнічаў на ім. Як мне вядома, там гаварылася, што вось я, маўляў, не пажадаў прыехаць. Яны зыходзілі з таго, што два тыдні таму да мяне прыязджалі чатыры святары з прапановай ад япіскапа Арцемія, каб я пакаяўся. А я ім адказаў, што не збіраюся хадзіць па судах. Але мне нават не паведамілі – дзе і ў які час адбудзецца епархіяльны сход.

– У чым канкрэтна Вас абвінавачвалі?

– Вёў сход Міхаіл Велісейчык, якога прысутныя не абіралі, яго прызначыў япіскап. Шмат гаварылася аб расколе, у якім я, нібыта, павінны. А таксама аб тым, што быццам бы я пагадзіўся вярнуцца ва ўлонне РПЦ, але з трыма ўмовамі. Калі мне пакінуць мой прыход, калі пакінуць узнагароды і калі я буду карыстацца самастойнасцю. Але на самой справе аб гэтым гаворкі не было, я не збіраюся вяртацца.

– Як адбываўся гэты судовы сход? Ці была нейкая дыскусія?

– Вельмі святары разышліся ў думках. Працэнтаў 30 прысутных увогуле падтрымалі мой бок. Былі такія нават, хто прапанаваў, каб сам япіскап Арцемі папрасіў у мяне прабачэньня за тое, што зрабіў адносна мяне. Адзін са святароў нават сказаў, што пакуль Спасюк жыве на тэрыторыі епархіі, значыцца праваслаўе тут яшчэ не знішчана.

– А як многа было ўдзельнікаў?

– Каля 70 чалавек, усе святары і дабрачынныя Гарадзенска-Ваўкавыскай епархіі. Спрэчкі працягваліся амаль шэсць гадзінаў. Баюся, што людзі, якія мяне падтрымалі, пацерпяць. Туды могуць накіраваць камісіі, каб разабрацца, як справы ў іхніх прыходах. Ведаеце, япіскапа падтрымала ўся моладзь, якая са мною не знаёмыя, іярэі, якія ад яго цалкам залежаць. А на маю карысць выказаліся сталыя людзі, святары, якія служаць царкве ўжо па 10-15-20 гадоў.

– Гэта адбывалася ў форме галасавання?

– Прычым адкрытага. Прысутных запыталі: хто за тое, каб пазбавіць мяне сану? Але каля паловы не паднялі рукі. Тады япіскап сказаў сакратару, што галасаванне было «адзінагалосным». Аднак ніхто не спытаў: хто – супраць? Гэтым сходам яны паказалі, што іх каноны не цікавяць. Пазбавіць мяне сану мог бы толькі суд япіскапаў. Стэфана – япіскапа Пінска-Лунінецкага, які мяне рукапалажыў, мітрапаліта Філарэта, япіскапа Арцемія... Сход кананічна парушыў правілы ўсяленскіх сабораў.

– Прычына ў тым, што Вы далучыліся да Беларускай царквы?

– Яшчэ ў 37-м годзе камуністы знішчалі святароў Беларускай аўтакефальнай царквы. Сёння маскоўская патрыярхія стала на той жа шлях. Таму быў учынены гэты спектакль, гэтае судовішча. Я адказаў япіскапу пісьмова, што прабачэння магу папрасіць толькі ў беларускіх грамадзянаў, толькі ў народа. Задушыць беларускую аўтакефалію не ўдасца. На мінулым тыдні да нас перайшоў яшчэ адзін святар. У наступным месяцы таксама будзем праводзіць хіратонію. Я хачу звярнуцца да тых людзей, хто хоча аддаць жыццё служэнню Божаму каля прастолу аўтакефальнай царквы. Мы дапаможам ім, калі ў іх няма сану, атрымаць адукацыю ў духоўнай семінарыі.

Гутарыў Сяргей МАКСІМОВІЧ

Патэнцыйныя банкруты

Беларускія суды краіны разглядаюць цяпер заявы аб банкруцтве 374 прадпрыемстваў, у тым ліку 41 дзяржаўнага, 325 прыватных і 8 калгасаў. Бліжэйшым часам банкрутамі могуць быць абвешчаныя такія буйныя прадпрыемствы, як Магілёўскі рэгенератарны завод і Полацкі камбінат будаўнічых матэрыялаў.

Парася за падпіску

Арыгінальны ход у падпіснай кампаніі прыдумалі на Віцебшчыне. Газета «Народнае слова», заснаваная Віцебскім абласным саветам дэпутатаў і выканкамам, абвясціла сярод падпісчыкаў розыгрыш...з парсючкоў.

«Чарнобыльскі» даўгабуд

Як падае Радыё «Рацыя», зноў апусцела будаўнічая пляцоўка аднаго з самых грандыёзных у Беларусі даўгабудаў – Гомельскага спецыялізаванага дыспансера для пацярпелых ад Чарнобыльскай катастрофы. Грошы на яго будаўніцтва выдзяляюцца па рэштказым прынцыпе. Напрыклад, толькі за кастрычнік будаўнікам не заплацілі больш за 500 мільёнаў рублёў.

Недабюджэт

На 1 лістапада запазычанасць па плацяжах у бюджэт складала 125,3 мільярда рублёў. З іх па падатку на дададзены кошт – 38,6 мільярда рублёў, па плацяжах у бюджэт з выручкі ад рэалізацыі тавараў, работ і паслугаў – 33,1 мільярда рублёў, акцызах – 9 мільярдаў рублёў, падатку на прыбытак – 7,3 млрд. рублёў.

Эксперыментальны трамвай

На «Белкамунмашы» для беларускай сталіцы выраблены першы эксперыментальны трамвай з даўжэзным вагонам з двума вузламі спалучэння. У такім трамваі змогуць змясціцца больш за 300 пасажыраў. Пакуль мінскія ўлады не купілі яго, калі гэтага не адбудзецца, ён будзе адпраўлены ў Ніжні Ноўгарад.

Праверкі крамаў

Камітэт дзяржкантролю па Гродзеншчыне правяраў, як працуюць мясцовыя прадпрыемствы гандлю і грамадскага харчавання. Ва ўсіх 20 правераных гродзенскіх крамах знойдзеныя парушэнні па якасці, асартыменце і коштах.

Лазерная бормашына

На навукова-вытворчым прадпрыемстве «ЛЭМТ» («Лазеры ў экалогіі, медыцыне, тэхналогіі») распрацаваная і выраблена унікальная лазерная бормашына. Гэтую тэхніку прадпрыемства робіць для кампаніі *Samsung Electronics*.

НАДВОР'Е

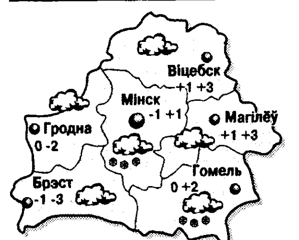

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку» 1550

ЛІДЭР

У чаканні харызматыка

Бліжэйшым часам з'яўлення ў Беларусі новай харызматычнай асобы як са стану апазіцыі, гэтак і з улады чакаць не варта. Такое меркаванне падчас дыскусіі 24 лістапада на міжнароднай канферэнцыі «Беларусь пасля выбараў: неабходнасць пераменаў (эканоміка, палітыка, бяспека, ідэнтычнасць)», якая праходзіць у Мінску, выказаў кіраўнік сацыялагічнай лабараторыі «Новак» Андрэй Вардамацкі.

Паводле яго словаў, «гэта пытанне нацыянальнага шанцавання». З'яўленне ў Беларусі новага лідэра – гэта праблема беларускага менталітэту, зазначыў Вардамацкі. Паказчыкам гэтага менталітэту, паводле яго словаў, з'яўляецца тое, што «насельніцтва не ўспрымае эканамічную сітуацыю, як такую, што ўсё больш пагаршаецца, палітычную – як напружаную, але гэта тое насельніцтва, якое апускае бюлетэні ў скрыні».

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

Збанкрутаваная эканоміка

«Цяперашні стан беларускай эканомікі сведчыць аб яе банкруцтве», – заявіў 22 лістапада на сустрэчы ў Мінску лідэраў Аб'яднанай грамадзянскай партыі (АГП) з прадстаўнікамі дыпламатычнага корпуса экс-старшыня праўлення Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч.

Паводле звестак Багданкевіча, зараз каля 40 працэнтаў беларускіх прадпрыемстваў стратныя, яшчэ трэць – маюць нізкую – да 5 працэнтаў – рэнтабельнасць. Такім чынам, сказаў ён, каля 70 працэнтаў суб'ектаў гаспадарання Беларусі можна падвергнуць працэдуры банкруцтва.

Кожнае трэцяе прадпрыемства ў рэспубліцы, паводле звестак С.Багданкевіча, не мае ўласных абаротных сродкаў і яшчэ трэць – валодаюць усяго 10-20 працэнтамі ад мінімальна неабходнай колькасці абаротных сродкаў. Адначасова з гэтым пастаянна ўзрастае крэдыторская запазычанасць прадпрыемстваў. Зараз яна складае каля 7 трыльёнаў рублёў, або амаль палову коштавага выражэння ВУП.

Пратэрмінаваныя даўгі перавышаюць 2,7 трыльёна рублёў, што, паводле словаў Багданкевіча, перавышае ўсю сукупную грашовую масу ў краіне.

Пры гэтым экс-кіраўнік Нацбанка падкрэсліў, што незалежныя эксперты ў сваіх разліках зыходзяць з тых жа паказчыкаў, што і ўрад, аднак прыходзяць да супрацьлеглых высноваў. Афіцыйныя ўлады, паводле яго словаў, гавораць аб эканамічным росце, а незалежныя эканамісты лічаць, што «гэтая эканоміка – банкрут».

Юрый ПАЦЁМКІН

ТРАНСПАРТ

Аўтобусы на прыколе

У сувязі з адсутнасцю грашовых сродкаў на набыццё гаручазмазачных матэрыялаў з 24 лістапада прыпынены рух аўтобусаў па маршрутах Глуск-Бабровічы, Глуск-Карніца, Глуск-Баравішча, Глуск-Сялец, Глуск-Ратміравічы, Глуск-Кляшчоўка, Глуск-Дуброва, Глуск-Барысаўшчына, Глуск-Гарадок, Гарадскі 1 і Гарадскі 2. Такога зместу паведамленне сустракае пасажыраў на глускай аўтастанцыі. У чарговы раз адмененыя практычна ўсе ўнутрырайонныя рэйсы.

Калі адновіцца аўтобусны рух – невядома. Цяпер, каб дабрацца да Глуска з вёсак, даводзіцца браць ровар ці лавіць «папутку».

Ігар КІРЫН

Янкоўскі — акадэмік

Народнаму артысту СССР Расціславу Янкоўскаму прысвоенае званне акадэміка Міжнароднай акадэміі тэатраў. Міжнародная акадэмія тэатраў створаная некалькі гадоў таму. Першым беларускім акадэмікам Міжнароднай акадэміі тэатраў стала ў свой час актрыса Стэфанія Станюта.

Маша ПЯТРОВА

Напруга з кадрамі

30-40 працэнтаў кіраўніцкіх кадраў Гомельскай вобласці не адпавядаюць патрабаванням, якія прад'яўляюць сучасныя ўмовы гаспадарання да кіраўніка. Пра гэта заявіў 22 лістапада першы намеснік старшыні Гомельскага аблвыканкама Аляксандр Бяляеў на паседжанні абласнога выканаўчага камітэта. Ён лічыць, што ў любой галіне «з 20 кіраўнікоў пачынае працаваць толькі адзін».

Асабліва трывожная сітуацыя складваецца ў аграпрамысловым комплексе. За апошнія тры гады змянілася 80 працэнтаў кіраўнікоў гаспадарак. Аляксандр Бяляеў лічыць, што «кіраўнікі згараюць, таму што не ведаюць, што рабіць». Але існуе і іншая тэндэнцыя. «Старшыня калгаса пачынае не з уздыму гаспадаркі, а з будаўніцтва свайго дома», – зазначыў першы намеснік кіраўніка вобласці.

Таму аблвыканкам зацвердзіў план мерапрыемстваў, разлічаных да 2010 года, па ўдасканальванні сістэмы падрыхтоўкі, падбору і расстаноўкі кадраў. Гэты дакумент прадугледжвае шматпланавую працу з наяўнымі і маладымі кадрамі. Адным з першых мерапрыемстваў службы аблвыканкама павінны разгледзець пытанне аб мэтазгоднасці знаходжання на кіруючых пасадах асобаў, якія не маюць вышэйшай адукацыі.

Ірына ШАНЦАВА

СЭРВІС

Не харчуйцеся на шашы

Шматлікія парушэнні патрабаванняў санітарных нормаў, правілаў гандлю і гігіенічных нарматываў устаноўленыя падчас праверак Камітэтам дзяржкантролю па Брэсцкай вобласці прадпрыемстваў грамадскага харчавання, размешчаных на аўтатрасах.

У лютым гэтага года Брэсцкі аблвыканкам прыняў рашэнне «Аб развіцці прыдарожнага сэрвісу на тэрыторыі вобласці». Дадзеным рашэннем была зацверджаная схема развіцця аб'ектаў дарожнага сэрвісу, у якой прадугледжвалася будаўніцтва 38 аб'ектаў харчавання. Камітэт дзяржкантролю, улічваючы сацыяльную значнасць развіцця прыдарожнага сэрвісу, правёў шэраг рэйдавых праверак аб'ектаў харчавання. На момант праверак палова аб'ектаў не працавала. На сямі дзеючых аб'ектах устаноўленыя парушэнні правілаў гандлю і гандлёва-вытворчай дзейнасці. Кантралёры зафіксавалі аблічванні пакупнікоў, парушэнні патрабаванняў, прад'яўляемых да якасці прадуктаў. Кантралёры забракавалі і забаранілі рэалізоўваць харчовыя тавары, тэрмін прыгоднасці якіх закончыўся, на суму 30,7 тысячы рублёў. Устаноўленыя парушэнні касавай дысцыпліны, выяўленыя факты адсутнасці неабходнай нарматыўна-тэхналагічнай дакументацыі, у антысанітарным стане ўтрымліваюцца вытворчыя і дапаможныя памяшканні.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

ТВОРЧАСЦЬ

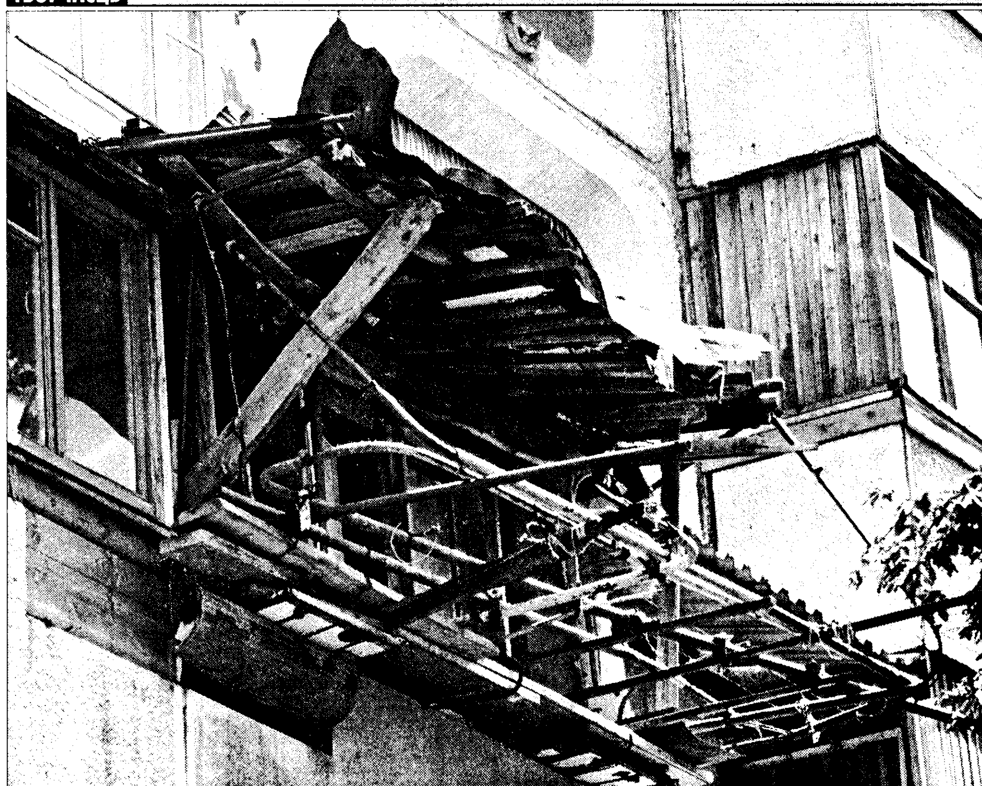

Унікальны балкон у адным з мінскіх дамоў. Каб знішчыць гэты непаўторны твор, міліцыя мусіла выкарастаць аўтаген

Ці будзе ўзімку цёпла ў транспарце?

Падрыхтоўка камунальнага пасажырскага транспарту (КПТ) да зімовага перыяду ў Мінску завершаная ў запланаваны тэрмін. Пра гэта 22 лістапада паведаміў на прэс-канферэнцыі начальнік ўпраўлення транспарту і сувязі Мінгарвыканкама Ул. Сасноўскі.

Ён зазначыў, што сёння падрыхтавана да эксплуатацыі ўзімку больш за тры тысячы адзінак як наземнага, гэтак і падземнага транспарту. Падрыхтоўка, паводле яго словаў, прайшла ў дастаткова складаных фінансавых умовах. Аднак, зазначыў Сасноўскі, дзякуючы павелічэнню тарыфу на праезд у грамадскім транспарце ўдалося кампенсаваць недахоп грашовых сродкаў. Апрача таго, на прадпрыемствах КПТ створаныя неабходныя запасы аўтамабільнага паліва.

Закранаючы пытанне ацяплення транспарту, Сасноўскі падкрэсліў, што звыш сарака працэнтаў гарадскога транспарту складаюць новыя машыны, таму ўзімку ў іх будзе цёпла.

Ён таксама зазначыў, што да канца бягучага года плануецца выканаць праграму па закупцы новых аўтобусаў (200 адзінак) і трамваяў (5 адзінак). Аднак з прадугледжаных праграмай 42 тралейбусаў удасца набыць толькі 22, затое замест аднаго цягніка метро ўжо закуплены два.

Вольга АСІПЕНКА

ФІНАНСЫ

Канцэпцыя развіцця банкаў

Канцэпцыя развіцця банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь на 2001-2010 гады зацверджаная Нацыянальным банкам і накіраваная на разгляд у Савет міністраў краіны. Пра гэта БелаПАН паведаміў прэс-сакратар галоўнага банка краіны Міхаіл Журавовіч.

Канцэпцыя распрацаваная спецыялістамі Нацыянальнага банка, міністэрства эканомікі, міністэрства фінансаў, банкаў, вядучых вучоных краіны і вызначае мэтавыя арыенціры, задачы і кірункі развіцця банкаўскага сектара. Яе рэалізацыя павінна прывесці да фарміравання ў Беларусі банкаўскай сістэмы, набліжанай па найважнейшых характарыстыках да банкаўскіх сістэмаў дзяржаваў, што дынамічна развіваюцца.

У мэтах павышэння функцыянальнай ролі банкаў у эканоміцы, асабліва ў фінансавай падтрымцы яе рэальнага сектара, крэдыты банкаў да намінальнага ВУП у 2005 годзе павінны скласці не менш за 26-28 працэнтаў і ў 2010 годзе – не менш за 40-42 працэнты. Пры гэтым валавыя крэдыты банкаў у беларускіх рублях і ў замежнай валюце ўзрастуць у бліжэйшае пяцігоддзе ў 8,8 раза і за 2006-2010 гады – у 2,7 раза.

Аляксей АРЭШКА

ГАСПАДАРКА

Беларускія калгаснікі вучацца ў Галандыі

Кіраўнікі сарака калгасаў і саўгасаў, аграпрамысловых прадпрыемстваў і гаспадарак Беларусі, якія прадстаўляюць усе шэсць абласцей краіны, з 19 па 22 лістапада знаходзіліся з візітам у Каралеўстве Нідэрландаў, дзе пад эгідай Беларускага саюза калгасаў бралі ўдзел у семінары-вучобе.

Дэлегацыя аграпрамысловага сектара Рэспублікі Беларусь наведала міністэрства сельскай гаспадаркі, прыродакарыстання і рыбалоўства Галандыі, тры галіновыя саветы — па малочных прадуктах, па жывёлагадоўлі, вытворчасці мяса і яек, і савет вытворцаў кармоў, а таксама Нідэрландскі кансультатыўны інстытут бульбаводства, кампанію па будаўніцтве і вядзенні цяплічных гаспадарак *Van der Hoeven Greenhousebuilders bv*, фірму па вытворчасці насення і распрацоўцы насенняводчых тэхналогіяў *Rijk Zwaan Export bv*, найбуйнейшы ў Нідэрландах кветкавы аўкцыён у Наалдвайку, шэраг фермерскіх гаспадарак па жывёлагадоўлі і вырошчванні і захоўванні бульбы.

Асноўнай мэтай дадзенага семінара-вучобы з'явілася вывучэнне перадавога галандскага вопыту арганізацыі сельскагаспадарчых вытворчасцяў, выкарыстоўваемых тэхналогіяў, вырошчвання збожжавых, бульбы, агародніны, буйной рагатай жывёлы, прынцыпаў працы аграпрамысловых кааператываў Нідэрландаў, атрыманне агульнай інфармацыі аб развіцці сельскай гаспадаркі краіны, яго асобных галінаў, рэалізацыі ў Нідэрландах Агульнай сельскагаспадарчай палітыкі Еўрапейскага Саюза.

Андрэй АСМАЛОЎСКІ

Рэкорд зрабіла капуста

У лістападзе цэны на асноўныя прадукты харчавання ў магазінах і на рынках Магілёва выраслі ў сярэднім на 3,4 працэнта. Да такой высновы прыйшлі спецыялісты абласнога аб'яднання прафсаюзаў пасля аналізу цэнаў у перыяд з 20 кастрычніка па 20 лістапада.

Паводле звестак прафсаюзаў, цяпер кошт набору з 25 асноўных прадуктаў харчавання з гэтак званага спажывецкага кошыка складае 43 тысячы 408 рублёў. Хутчэй за іншыя ў лістападзе раслі цэны на ялавічыну і свініну (7,7 і 10,2 працэнта адпаведна), моркву (9,3) і яйкі (7,2). Рэкорд устанавілі цэны на капусту, павялічыўшыся за справаздачны перыяд у паўтара раза. Разам з тым некалькі паменшылася сярэдняя цана на бульбу і чай.

З пачатку года кошт набору асноўных прадуктаў харчавання павялічыўся на 51,5 працэнта. Апярэджваючымі гэтую мяжу тэмпамі раслі цэны на сельскагаспадарчую і малочную прадукцыю.

Канстанцін УВАРАЎ

Рэкламны кангрэс

30 лістапада – 1 снежня ў Мінску пройдзе 4-ы Беларускі кангрэс рэкламы і маркетынгу. Арганізатарам кангрэса выступіла ТАА «Агенцтва дзелавых сувязей» — адно з вядучых PR-агенцтваў Беларусі. Ідэя правядзення кангрэса падтрыманая міністэрствам прамысловасці Рэспублікі Беларусь.

Значную частку ўдзельнікаў кангрэса складуць прадстаўнікі вядучых прамысловых прадпрыемстваў. Ужо наступілі заяўкі ад такіх прадпрыемстваў, як Мінскі аўтазавод, Мінскі трактарны завод, Беларускі металургічны завод, «Белкард», «Электрамодуль» і інш. Традыцыйна ў працы кангрэса бяруць удзел кіраўнікі аддзелаў рэкламы і маркетынгу, менеджэры па рэкламе і PR, маркетолагі, сацыёлагі, капірайтэры, патэнтныя паверанyя і інш. За мінулы год на беларускім рэкламным рынку адбыўся цэлы шэраг падзеяў, якія знойдуць адлюстраванне ў праграме кангрэса: была створаная «Асацыяцыя рэкламных арганізацыяў», распачатае абучэнне спецыялістаў па праграме «Рэкламнае вымярэнне-148». Гэта унікальны вучэбны курс на 148 гадзінаў, які ўяўляе сабою поўны тэхналагічны цыкл стварэння рэкламных зносінаў або PR-акцыі.

Маша ПЯТРОВА

СПОРТ

Змены ў складзе НАК

Прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта А.Лукашэнка лічыць заніжаным прагноз міністра спорту і турызму Яўгена Ворсіна аб колькасці медалёў, якія могуць заваяваць на Алімпіядзе ў Солт-Лэйк-Сіці (ЗША) беларускія спартсмены: «Тры медалі — відавочна мала. Столькі ў адным біятлоне можна заваяваць. Яшчэ чатыры могуць прынесці фрыстайлісты. Таму трэба імкнуцца да дзесятка ўзнагародаў».

На другой сесіі Алімпійскага сходу прайшлі выбары віцэ-прэзідэнтаў НАК. На тры вакансіі было вылучана чатыры кандыдатуры. Па выніках тайнага рэйтынгавага галасавання віцэ-прэзідэнтамі НАК сталі Мядзведзь (80 галасоў «за», 6 «супраць»), Аляксеенка (66 на 20) і Ананьеў (46 на 40). Кобрынскі атрымаў 44 галасы «за» і 42 «супраць».

Сход унёс змяненні ў склад НАК: выведзены 5 чалавек (у тым ліку прэзідэнт федэрацыі біятлона Уладзімір Мацкевіч, былы кіраўнік беларускага КДБ, які паехаў паслом у Югаславію) і ўведзена 13 (сярод іх Мікалай Ананьеў, новы прэзідэнт федэрацыі гандбола Юрый Кулакоўскі, прэзідэнт федэрацыі баскетбола Леў Піменаў — супрацоўнік КДБ, які заняў гэтую пасаду ў сакавіку гэтага года).

У выканкам НАК увайшлі 14 чалавек: прэзідэнт, віцэ-прэзідэнты, былы кандыдат на пасаду віцэ-прэзідэнта Міхаіл Кобрынскі, міністр спорту і турызму Яўген Ворсін, прэзідэнт Паралімпійскага камітэта Алег Шэпель, спартсмены.

Дзмітрый УЛАСАЎ

Беларускія супервайзеры ў Косаве

17 лістапада ў Косаве адбыліся выбары ў мясцовы заканадаўчы орган — Асамблею.

Выбары праходзілі па прадстаўнічай сістэме. У іх бралі ўдзел розныя партыі і незалежныя кандыдаты. Усіх прэтэндэнтаў — 25. У Асамблеі прадугледжана 120 месцаў. З іх 20 зарэзервавана за нацыянальнымі камунамі: 10 — за сербамі, 3 — за баснійцамі, столькі ж за гуранамі, туркамі і цыганамі. Астатнія — прадстаўнікі партыяў. Адна з буйнейшых партыяў у Косаве — LDK, якую ўзначальвае Ібрагім Ругова. LDK — партыя настаўнікаў, якая лічыцца ўмеранай, цэнтрысцкай. А таксама PDK – партыя больш радыкальная, якая аб'ядноўвае прадстаўнікоў Албанскага паўстанцкага войска. У выбарах прымалі ўдзел таксама дробныя партыі – цыганская, турэцкая, баснійская ды інш. Перамогу на выбарах у Косаве атрымала партыя Ібрагіма Руговы.

Выбары ў Косаве ладзіла АБСЕ. Гэтая арганізацыя цалкам распрацавала адміністратыўныя правілы правядзення выбараў. Арганізаваць выбары запрасілі дзве тысячы супервайзераў з розных краінаў, якія накіроўваліся на кожны выбарчы ўчастак. Супервайзеры павінны сачыць за выкананнем патрабаванняў АБСЕ, за парадкам на выбарчым участку. Больш за трыста чалавек былі запрошаныя ў якасці супервайзераў са Славакіі, каля ста чалавек — з Польшчы, ЗША, Вялікабрытаніі, Нямеччыны, Грэцыі. З краінаў былога Савецкага Саюза — прадстаўнікі Латвіі, Літвы, а таксама Беларусі. Ад нас у якасці супервайзераў у Косава былі запрошаныя 7 сябраў Праваабарончага цэнтра «Вясна».

Перад тым як патрапіць у Косава, супервайзераў рыхтавалі чатыры дні ў Грэцыі непадалёк ад горада Салонікі. Тут супервайзеры пазнаёміліся з парадкам правядзення выбараў, са складам камісіяў і іх функцыямі. Апроч гэтага, ім патлумачылі правілы паводзінаў і супрацьмінную бяспеку. Усім удзельнікам давялося падпісаць дакумент, дзе ім гарантавалі, што калі з нейкім здарыцца бяда і ён не вернецца на радзіму, то ягоная сям'я атрымае кампенсацыю ў 160.000 еўра.

Валянцін Стэфановіч, юрыст ПЦ «Вясна»: «Мяне накіравалі ў муніцыпальны рэгіён Мелішава. Я жыў у невялічкім мястэчку Арэхавац. Гэта захад Косава, непадалёк ад албанскай мяжы.

Ехалі туды аўтобусамі праз Македонію пад аховай паліцыі. У Македоніі ў гэты час перыядычна разгараліся баявыя дзеянні паміж Албанскім вызвольным войскам і ўрадавымі войскамі. Ехалі 12 гадзінаў без прыпынкаў. Побач з дарогай некалькі разоў бачылі надпісы «Асцярожна! Міны». Першы прыпынак зрабілі ў Косаве ў вайсковым грэцкім лагеры K-FOR. Косава зараз падзелена на зоны кантролю (французская, ангельская, нямецкая і інш.), і ў кожнай такой зоне парадак забяспечваюць войскі K-FOR. Гэтыя войскі таксама забяспечвалі канвой супервайзераў да выбарчых участкаў. Вельмі шмат міжнародных паліцэйскіх. Мне давялося пазнаёміцца з паліцэйскім з Аргенціны, а таксама з Непала. У мяне на выбарчым участку дзяжурыў паліцэйскі з Бангладэш.

На месцы мы атрымалі характарыстыку рэгіёна, мапу. Нам патлумачылі, дзе і якія пражываюць нацыянальныя камуны. У маім рэгіёне пражывае 99 адсоткаў албанцаў, сербаў там амаль не было. Тут нам раздалі радыёрацыі, і 16 лістапада я паехаў знаёміцца са сваёй выбарчай камісіяй. Да кожнага супервайзера быў прыстаўлены кіроўца і перакладчык з мясцовай мовы на ангельскую. Уся праца вялася па-ангельску. Мяне здзівіла, што ў Косаве вельмі шмат людзей ведаюць ангельскую мову. І што самае дзіўнае, гэта моладзь, якая байкатавала югаслаўскія школы. Усе веды яны атрымалі дома. Так званыя «хатнія універсітэты».

Беларускія супервайзеры Валянцін Стэфановіч і Алесь Шалайка з непальскім паліцэйскім у Косаве падчас выбараў

Мой выбарчы ўчастак знаходзіўся ў вёсцы Сеньнік, у маленькай школцы на гары. На школцы былі вывешаныя тры сцягі – АБСЕ, ААН і албанскі сцяг. Ацяплялася памяшканне печкаю, якую палілі дровамі. Святло ў памяшканні два дні адсутнічала.

Камісія складалася з пяці чалавек – настаўнікаў. На ўчастку зарэгістравана 1.006 выбаршчыкаў.

У дзень выбараў я павінен быў з'явіцца ў 5 гадзінаў раніцы ў так званым «*body shop*» (будынак, дзе падчас вайны складалі загінуўшых), дзе месціўся «палявы офіс». Тут кожны супервайзер атрымаў спісы выбаршчыкаў, бюлетэні, скрыню з пячаткаю. Гэта ўсё я даставіў на выбарчы ўчастак, які адкрыўся ў 7 гадзінаў раніцы. Перад тым, як прыйдзе першы выбаршчык, павінны прагаласаваць сябры камісіі. Перад гэтым я паказаў усім прысутным скрыню, каб яны пераканаліся, што яна пустая, затым апячатаў яе адмысловай пластыкавай стужкай, якую немагчыма зняць.

Адзін сябра камісіі стаяў перад уваходам на выбарчы ўчастак і правяраў дакументы ў кожнага выбаршчыка, а затым ультрафіялетавай лямпай ён правяраў рукі на наяўнасць спрэя, што выключае магчымасць прагаласаваць двойчы. Рэч у тым, што кожнаму прагаласаваўшаму на ўказальны палец правай рукі наносяць нябачны спрэй.

Затым выбаршчык падыходзіў да сябра камісіі, у якога былі спісы. Тут ён павінен быў паставіць свой подпіс, калі ён умее гэта рабіць. Бо вельмі шмат выбаршчыкаў не ўмелі пісаць. Такія выбаршчыкі проста ставілі крыжыкі альбо ім дапамагалі асістэнты. Атрымаўшы бюлетэнь, выбаршчык падыходзіць да скрыні і пад кантролем сябра камісіі апускае бюлетэнь у скрыню. Прагаласаваць можна па старым югаслаўскім пашпарце, па новым пашпарце, па рэгістрацыйным пасведчанні, выдадзеным K-FOR, і іншых дакументах з фотаздымкам.

Пасля заканчэння галасавання і падліку галасоў я павінен быў забраць, апячатаць бюлетэні і здаць гэта ўсё ў «палявы офіс».

На маім участку таксама перамагла партыя Руговы.

Выбары былі арганізаваныя выключна. Ні пра якія фальсіфікацыі нават няма гаворкі. У выбарах прынялі ўдзел каля 80 адсоткаў насельніцтва Косава».

Валянціна ЛЕЦКА

Канферэнцыя

Заканчэнне, пачатак на стар.1

Паводле яго слоў, аб развіцці дэмакратыі ў Беларусі можна забыць, калі функцыя фарміравання і кантролю за выбарчымі камісіямі захаваецца за выканаўчай уладай.

Сярод асноўных прычын паражэння апазіцыі віцэ-прэзідэнт парламента зямлі Шлезвіг-Гальштэйн Габрыэле Кётшау (Германія) назвала тое, што адзіны кандыдат не змог завалодаць увагай людзей – у яго не было магчымасці актыўнага доступу да СМІ, і тое, што апазіцыя ў цэлым не змагла данесці да свядомасці людзей рэальную альтэрнатыву дзеючай улады. Кіраўнік КНГ АБСЕ ў Беларусі пасол Ханс-Георг Вік наогул заявіў, што «вынік выбараў – вынік працы ўрада» і еўрапейскія інстытуты, якія назіралі за імі, прыйшлі да высновы, што яны не адпавядаюць стандартам АБСЕ.

На будучае, і з гэтым пагадзіліся ўсе ўдзельнікі дыскусіі, дэмакратычным сілам Беларусі неабходна захаваць і развіваць грамадзянскую кааліцыю, каапераацыю на розных узроўнях, весці работу сумесна з КНГ АБСЕ па арганізацыі новага дыялога з уладай, у тым ліку па пытанню змянення выбарчага заканадаўства.

«Лепш было б, каб выбары ў саюзны парламент не адбыліся, але калі яны адбудуцца, то дэмакратычныя сілы Беларусі павінны ў іх удзельнічаць і ў парламенце адстойваць незалежнасць краіны». Такі пункт гледжання выказалі лідэр Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) Мікалай Статкевіч і прэзідэнт асацыяцыі «Дзелавая ініцыятыва» Міхаіл Марыніч.

Яны ж выказаліся па пытанні аб магчымасці правядзення рэферэндуму, на які можа быць вынесена пытанне абрання прэзідэнта на трэці тэрмін. Дэмакратычным сілам, на думку Статкевіча і Марыніча, у гэтай сітуацыі неабходна кансалідаваць свае намаганні, каб не дапусціць такога рэферэндуму або прыняцця на ім такога рашэння.

Што тычыцца пазіцыі Захаду ў дачыненні да магчымасці абрання прэзідэнта ў Беларусі на трэці тэрмін, то, паводле слоў віцэ-прэзідэнта парламента зямлі Шлезвіг-Гальштэйн Габрыэле Кётшау (Германія), «гэта ўнутраная справа Беларусі, якая нас не тычыцца».

Трэба дадаць, што ўлада поўнасцю праігнаравала гэты форум, што выклікала вялікае здзіўленне арганізатараў.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

РАССЛЕДАВАННІ

Дырэктар «Атланту» ў турме

Паводле дасьведчаных крыніцаў, Леанід Калугін ня згодны з абвінавачаньнямі і з учарашняга дня трымае галадоўку. Паводле тых жа крыніцаў, генэральнага дырэктара аб'яднаньня «Атлант» трымаюць у адным са сьледчых ізалятараў Менску — ня выключана, што ў КГБ.

Дэпартамэнт фінансавых расьследаваньняў Дзяржкантролю, дзе вядзецца справа, пацьвярджаць альбо абвяргаць гэтыя зьвесткі адмаўляецца. Увогуле справа Леаніда Калугіна робіцца сакрэтнай літаральна на вачах.

Яшчэ ў першай палове дня кіраўнік аддзелу, які займаецца справай Калугіна, ахвотна адказваў на мае пытаньні, аднак праз дзьве гадзіны падчас другой размовы ён ужо адмаўляўся ад кантактаў і прасіў на яго не спасылацца. Таму я вымушаны даць запіс першай размовы, не называючы прозьвішча суразмоўцы:

– Ці праўда, што Калугін абвесьціў галадоўку?

– Не, мне пра такое невядома.

– Якія яму зьбіраюцца прад'явіць абвінавачаньні?

– Ну, гэта ж усім вядома. Пытаньні парушэньня дзейнага заканадаўства. Магчыма, ліцэнзійная праца; магчыма, парушэньні правілаў падаткаабкладаньня ці гэта можа быць выкарыстаньне грашовых сродкаў не па прызначэньні. Вось у такім ракурсе.

– Ці Калугін прызнае сябе вінаватым?

– Э, не. Гэта пытаньні да сьледзтва, а сьледзтва — справа закрытая.

– Аднак скажыце хаця б, як ён рэагуе?

– Ну як, пагаджаецца. Кажа: так, вінаваты, пагаджаецца з усім.

Пакуль журналістам мала вядома і пра былога начальніка Беларускай чыгункі Віктара Рахманько, якога зьнялі з пасады пасьля таго, як на яго распачалі крымінальную справу — быццам за службовыя злоўжываньні. Сёньняшні працоўны дзень спадар Рахманько пачаў з правядзеньня традыцыйнай ранішняй нарады, пасьля якой разьвітаўся з падначаленымі і зьехаў.

Паводле супрацоўніцы прэсавай службы чыгункі Іны Раскатавай, Віктар Рахманько нічога не казаў наконт вылучаных супраць яго абвінавачаньняў. Ён катэгарычна адмаўляецца кантактаваць з журналістамі, што, аднак, было яму ўласьціва і раней.

Між тым, ужо зьявіліся зьвесткі пра тое, што можа хавацца за расплывістай фармулёўкай «нядобрасумленнае выкананьне службовых абавязкаў», якая фігуруе ў паведамленьні прэсавай службы Аляксандра Лукашэнкі адносна зьняцьця з пасады Віктара Рахманько.

Паводле крыніцаў, спадара Рахманько падазраюць у спрыяньні незаконнаму продажу 10 кватэраў элітнага дому на вуліцы Чкалава, 18. Гэты дом належыць чыгунцы, і жыць там павінны толькі чыгуначнікі, але дзіўным чынам сярод жыльцоў дома апынуліся людзі зь іншых ведамстваў.

Называюць прозьвішчы былога дарадцы прэзыдэнта Сяргея Посахава, былога генэральнага пракурора Алега Бажэлкі, намесьніка старшыні Белтэлерадыёкампаніі Аляксандра Зімоўскага, дэпутата Івана Пашкевіча. Ці фігуруюць гэтыя прозьвішчы ў справе на Віктара Рахманько, пакуль невядома, але журналісты зьвязваюць скандал менавіта з гэтымі імёнамі.

Называюць нават кошты і памеры кватэраў гэтага дома, якія могуць належаць высокім чыноўнікам. У прыватнасьці, аднапакаёвая кватэра на 72 квадратныя мэтры каштуе некалькі дзясяткаў тысяч даляраў, а кошт чатырохпакаёўкі плошчай 124 мэтры, у якой быццам жыве Аляксандар Зімоўскі, сягае за 100 тысяч даляраў.

Прэсавы сакратар пракуратуры краіны Аляксей Таранаў пацьвердзіў, што ў адным з эпізодаў справы Рахманько «сапраўды зьяўляюцца нейкія кватэры».

Алег ГРУЗЬДЗІЛОВІЧ
Радыё «Свабода»

В Кремле будет мужской разговор

Окончание, начало на стр.1

При этом как-то не вспоминая председателя Высшего госсовета российско-белорусского союза, с которым, согласно существующим документам, надо было бы внешнюю политику согласовывать. Весьма красноречивым для нынешних союзных отношений между Беларусью и Россией явился факт, что договариваться о предстоящей встрече их президентов пришлось в Нью-Йорке. Главы двух внешнеполитических ведомств смогли встретиться только там. Судя по сдержанному поведению представителей официального Минска, весьма осторожно ставших говорить на тему союзного государства, разговор в Кремле предстоит непростой.

Многие наблюдатели полагают, что Лукашенко предстоит отчитаться за те обещания, которые он дал Путину в обмен на поддержку на выборах. Не секрет, что во время этого мужского разговора в Кремле речь будет идти об участии российского капитала в акционировании крупных белорусских предприятий. Причем такого участия, которое подразумевает приобретение контрольных пакетов акций. Лукашенко прекрасно понимает, что без той государственной собственности, находящейся под его личным контролем, президентский абсолютизм сильно померкнет. Но Путина это мало волнует, так как с приходом в Кремль отстаивание национальных интересов России стало приоритетным. А сегодня эти интересы означают интересы крупного российского капитала, активно проводящего экспансию на постсоветском пространстве. Причем, как правило, социальную сферу российские капиталисты предпочитают оставлять суверенам стран СНГ. И Беларусь, несмотря на всю глубину союза с Россией, исключением в этом не является. Понятно, что такие инвестиции могут привести к росту социальной напряженности, которой режим опасается. Но, как признает сам Лукашенко, универсальной аксиомой, всем известной, утверждается, что деньги не пахнут. И, наряду с попыткой сыграть непростую игру в акционирование белорусских предприятий и других объектов, Лукашенко будет ставить вопрос о предоставлении очередного российского кредита. Разные источники также утверждают, что его размер может составить около 1,5 млрд. российских рублей. Интересным будет вопрос о кредите на фоне заявления председателя Национального банка Петра Прокоповича о переносе на неопределенный срок темы о едином эмиссионном центре союзного государства. А ведь создание единого эмиссионного центра является одной из семи статей проекта Конституционного акта -- прообраза конституции виртуального союзного государства. Конечно, желаемый российский кредит вряд ли в полной мере разделит судьбу несостоявшегося кредита МВФ. Но то, что его предоставление будет обставлено Кремлем жесткими условиями для Минска, не вызывает сомнений. Впрочем, как и то, что без него возникнет финансовый коллапс режима.

Кроме вопросов акционирования и кредита, активно циркулирующих в различных кругах, есть еще одна тема предстоящего разговора Путина с Лукашенко, о которой вслух не говорят. С момента провозглашения Высшего совета двух союзных государств его председателем был только Лукашенко. Говорят, что плановую ротацию председателя этого Совета предполагалось провести еще весной текущего года. Но якобы Лукашенко удалось убедить Путина этого не делать. До президентских выборов в Беларуси. И вот они прошли. Больше нет оснований пролонгировать пребывание Лукашенко в председательском кресле. Вполне вероятно, что 29 ноября на заседании Высшего госсовета, в кресло председателя сядет Путин. Существующие документы о Союзе России и Беларуси позволяют председателю Высшего госсовета порулить. Правда, и без этой должности, надо полагать, у Путина есть рычаги воздействия на союзника.

Может быть, почуяв вновь неладное, Лукашенко решил повториться накануне встречи с Путиным? Ровно год назад, за несколько дней до приезда Путина на минский саммит СНГ, Лукашенко произвел неожиданные для многих замены в силовых структурах. По мнению наблюдателей, события 27 ноября 2000 года призваны были показать, что Лукашенко хозяин в стране. Теперь, за неделю до своего вояжа в Москву, он решил разобраться с крупными чиновниками, среди которых оказался даже так называемый сенатор верхней палаты парламента. Причины новой кампании репрессий называются разные. Неясным остается, случайно или нет, что начавшиеся аресты в Минске совпали с встречей в Кремле Путина с крупными бизнесменами, входящими в Российский союз промышленников и предпринимателей. Известно, что эта структура, председателем которой является Аркадий Вольский, тесно сотрудничает с Белорусской научно-промышленной ассоциацией, отстаивающей интересы директорского корпуса. По неофициальной информации, арест директора объединения «Атлант» Леонида Калугина вызвал у российских коллег негативную реакцию. Прогнозируется, что волна арестов может накрыть и других капитанов производства. По некоторым данным, Аркадий Вольский и его коллеги по союзу обратили внимание Кремля на начавшиеся аресты в братской Беларуси. Так что и эта тема может стать предметом мужского разговора в Кремле. Его последствий, как и других встреч Лукашенко с Путиным, по-прежнему любит ждать и гадать разномастный люд в Минске из чиновников и оппозиционеров.

Роман ЯКОВЛЕВСКИЙ

Бои в Кундузе

Войска противостоящего талибам Северного альянса в субботу с двух фронтов вошли в афганский город Кундуз и ведут бои на его улицах и в пригородах, сообщает «Интерфакс». Силы афганского генерала – этнического узбека Дустума вошли в Кундуз с запада и встретились с сопротивлением разрозненных групп боевиков движения «Талибан». В то же время подразделения другого афганского генерала-таджика Довуда продолжают бои на подступах к городу.

Представители Международных Комитетов Красного Креста и Красного Полумесяца обратились к руководству Северного альянса с просьбой свести к минимуму количество жертв среди мирного населения и следить за тем, чтобы в Кундузе не начались массовые расправы над сторонниками талибов.

Ренее в субботу в пригороде Кундуза – кишлаке Пули-Банги началея процесс массовой сдачи в плен Северному альянсу подразделений талибов. Как сообщил корреспондент «Интерфакса», в 12:45 по местному времени к пункту сдачи оружия в Талукане подъехали на 15 армейских грузовиках более 200 талибов.

Добровольно разоружившееся подразделение передало под опись правительственным силам более 10 зенитных установок, свыше 190 единиц стрелкового оружия и большое количество боеприпасов.

Как сообщил «Интерфаксу» командующий восточным Кундузским фронтом Северного альянса Довуд Хосайни, на рассвете около 1.200 талибов – афганцев из пригорода Кундуза уже сложили оружие и сдались правительственным силам добровольно. Процесс капитуляции, по его словам, происходит в эти часы в населенном пункте Амирабад (5 км от Кундуза).

По словам Довуда, о готовности капитулировать заявила еще одна группировка талибов численностью около 3 тысяч человек, контролировавшая город Ханабад.

Как заявили парламентеры талибов, сконцентрированные в Ханабаде, наемники из Пакистана, заметив приближение к населенному пункту танков Северного альянса, перестали препятствовать намерениям местных талибов сдаваться.

Одному из британских каналов удалось связаться по спутниковому телефону с командиром гарнизона осажденного Кундуза и, по его словам, выходцам из других провинций Афганистана будет предоставлена возможность уйти с миром только без оружия. Но если отряды пуштунов и готовы капитулировать, то тысячи наемников из группировки «Аль-Каида», судя по всему, будут стоять до последнего.

По данным Вашингтона, среди тех, кто засел в Кундузе, есть ближайшие сподвижники Усамы бин Ладена и муллы Омара. Иностранные боевики не рассчитывают на снисходительное отношение со стороны противника, и никакие договоренности о сдаче города не исключают возможность того, что в Кундузе начнется настоящая резня, сообщает НТВ.

По некоторым сведениям, Исламабад уже принимает меры для эвакуации тех пакистанцев, которые воюют в рядах талибов. Один из командиров Северного альянса заявляет, что пакистанских боевиков вывозят на самолетах из северных районов Афганистана

В воскресенье войска Северного альянса вошли в Кундуз. Первыми в город вошли войска генерала Рашида Дустума. «Многие талибы сдаются, – подтвердил Захер Васик, другой представитель Северного альянса. – Они постоянно переходят на нашу сторону. Нет никакого сражения». По его информации , главнокомандующий талибов в Кундузе Нуралла Нури уже сдался Северному альянсу и находится в Мазари-Шарифе.

Неизвестно, как поступят иностранные наемники, удерживающие оборону в Кундузе. В субботу один из них уже предпочел стать террористом-самоубийцей: притворившись, что сдается солдатам Северного альянса, он взорвал себя гранатой во время обыска. При этом были убиты двое его соратников и серьезно пострадал один из офицеров Северного альянса.

Иосиф Сталин - завлекала в баре

Отныне жители Улан-Батора и многочисленные гости монгольской столицы смогут приятно провести тихий вечер в обществе... Иосифа Виссарионовича Сталина. Все объясняется очень просто – дело в том, что в одном из увеселительных заведений города установлена скульптура вождя всех времен и народов.

Владелец этого примечательного бара и автор столь неожиданной идеи, передает РИА «Новости», уверяет, что здесь ни в коем случае нет политической или идеологической окраски. Просто таким экстравагантным образом он решил привлечь в свой бар новых посетителей, многие из которых совсем не прочь выпить рюмку – другую под всевидящим оком Иосифа Виссарионовича.

Сам памятник великому вождю был установлен перед зданием Центральной библиотеки, носившей тогда имя Сталина на основании Указа президиума Малого Государственного Хурала МНР от 20 декабря 1949 г. в честь 70-летия со дня рождения Сталина. Отлит монумент был в 1951 г. по проекту известного советского художника Николая Томского на Ленинградском литейном заводе.

С началом демократических преобразований, во многих, если не во всех странах бывшего социалистического лагеря, памятники прежним лидерам и вождям мирового пролетариата демонтировались и разрушались. Убрать монумент с глаз долой решили и власти Улан-Батора. Как решили, так и сделали. В ночь на 22 декабря 1990 г. при помощи трех самоходных кранов и бульдозера он был снят с постамента и отправлен на хозяйственную базу Центральной библиотеки, где бережно хранился в специально изготовленном деревянном ящике. И вот спустя почти 11 лет памятник Иосифу Виссарионовичу Сталину обрел «новую жизнь».

Новый ВТЦ будет в два раза ниже

На месте разрушенного 11 сентября террористами Международного торгового центра (ВТЦ), предположительно, через пять лет в небо взметнутся новые строения. Однако, офисный и коммерческий комплекс будет в два раза ниже старых башен ВТЦ. «Я посвящу решению этой задачи все ближайшие годы моей жизни, – сказал инвестор и бывший главный арендатор башен ВТЦ Ларри Сильверштайн два дня назад на пресс-конференции в Нью-Йорке. – Мы сделаем лучшее, что в наших силах, чтобы все мы могли гордиться».

Там, на нулевой отметке, где строители, полиция и пожарные все еще ищут среди пахнущих дымом развалин высотой в несколько этажей, тела погибших, в течение ближайших пяти лет может появиться новое здание Всемирного торгового центра. Он будет, как и прежний ВТЦ, включать несколько строений и не менее двух высотных зданий, сказал Сильверштайн после встречи с новым мэром Нью-Йорка Майклом Блумбергом. Уже есть группа инвесторов, готовых финансировать миллиардный проект, на что незамедлительно будет выдано разрешение властей.

Разработка архитектурной части будущего комплекса находится пока еще на предварительном этапе. Пока еще совершенно неясно, как будут конкретно выглядеть новые здания или сколько этажей они будут иметь. В любом случае, они будут иметь **не более 50-55 этажей**. Башни-близнецы старого Международного торгового центра были высотой 411 метров и насчитывали 110 этажей.

70-летний Сильверштайн, который лишь только в июле этого года заключил договор об аренде на 99 лет Международного торгового центра, уже в сентябре выдвинул идею строительства нового здания на месте, где нашли страшную смерть тысячи людей. Это была «трагедия трагедий», которой Нью-Йорк никогда больше не должен допустить, иначе это было бы победой, к которой так стремились террористы-фундаменталисты, аргументировал он свою идею. Однако идея строительства нового высотного комплекса на юге Манхэттена подвергается критике. Оппоненты говорят, что это будет знаком неуважения к погибшим.

Архитектор башен-близнецов Минури Ямассаки хотел первоначально даже построить только одну башню в 220 этажей. Во время открытия ВТЦ в 1973 году на вопрос, почему он все же остановился на двух башнях по 110 этажей, он ответил: «Я не хотел выходить за рамки человеческого воображения».

inosmi.ru

США будут держать террористов в Тихом океане

Представители вооруженных сил США заявили в пятницу, что, возможно, воспользуются западным тихоокеанским островом Гуам, чтобы разместить пойманных в Афганистане членов террористической сети «Аль-Каида» Усамы бин Ладена.

Подполковник ВВС США Марсела Адамс, пресс-секретарь Тихоокеанского командования США на Гавайях, заявила, что окончательное решение по вопросу о том, где содержать заключенных из Афганистана, пока им не будут предъявлены формальные обвинения, еще не было принято. «Гуам рассматривается как одно из возможных мест», – сообщила Адамс по телефону.

В бою с талибами погибли 35 спецназовцев

В бою с талибами на юге Афганистана по меньшей мере 35 военнослужащих американских спецподразделений погибли и многие получили ранения. Об этом в субботу сообщило агентство *Paknews*.

Ранее поступали сообщения о гибели 20 американских солдат в ходе первой наземной операции США и девяти неопознанных тел в морге пакистанского города Кветта. По словам талибов, спецподразделения США регулярно несут потери среди личного состава.

В то же время представители Пентагона отрицают наличие крупных потерь среди своих военнослужащих. Менее 10 дней назад министр обороны США Дональд Рамсфелд опроверг все заявления о гибели американских солдат в Афганистане.

50 лет в плену

В Южную Корею вернулся бывший южнокорейский солдат, который почти 50 лет был военнопленным в Корее Северной. По словам южнокорейских официальных представителей, шестидесятисемилетний бывший военнопленный содержался в Северной Корее на угольных шахтах. Он бежал с группой северокорейцев в третью страну, по всей видимости в Китай, откуда прибыл в Сеул. Южная Корея заявляет, что на севере по-прежнему находятся сотни южнокорейских военнопленных, хотя Северная Корея это отрицает.

BBC

ТЭНДЭНЦЫІ

Президент Туркмении вдвое сократил срок всем заключенным

Наполовину будут сокращены сроки заключения 9,5 тыс. человек, находящимся сейчас в местах лишения свободы и не подпадающим под действие указов президента Туркмении Сапармурата Ниязова о помиловании в честь Дня независимости. В пятницу президент Туркмении подписал указы о помиловании, в соответствии с которыми 9 тыс. человек накануне священного для мусульман дня «Гыдыр гиджеси» (Ночь всемогущества – 13 декабря) выйдут на свободу. Местные средства массовой информации начали публикацию поименных списков помилованных. Освобождение помилованных заключенных начнется 5 декабря.

Туркменбаши лично напишет учебник истории

Президент Туркмении Сапармурад Ниязов, которого на родине обычно называют Туркменбаши (глава туркмен), лично взялся за написание истории туркменского народа. Как сообщает газета «Нейтральный Туркменистан», об этом заявил пресс-секретарь президента Какамурад Баллыев.

Эта книга априори объявлена бестселлером. «Бесспорно, в будущем эта книга станет бестселлером, любимым чтивом каждого думающего человека, лучшим помощником учащихся, студентов, преподавателей, ученых, словом, всех, кому дорога правда», – отмечает Баллыев.

В частности, пресс-секретарь обращает внимание на то, что Ниязов, совмещающий посты президента, премьер-министра, верховного главнокомандующего и председателя Демпартии, несмотря на свою перегруженность государственными делами, откликнулся на «просьбу Халк Маслахаты и уже приступил к работе», передает *NewsEmax* со ссылкой на *Reuters*.

Халк Маслахаты (Народный Совет) – высший представительный орган народной власти Туркмении – два года назад вручил Ниязову мандат на исполнение президентских обязанностей «без ограничения срока», а в октябре 2001 года утвердил написанную им за три года книгу «Рухнама» в качестве своего рода морального кодекса туркмен.

В «Рухнама» Ниязов отмечал, что за 70 лет советской власти туркмены почти утратили язык, религию и культуру, и напоминал, что именно туркменские цари когда-то основали 70 государств и империй от Индостана до Черного моря. «Рухнаму» продавали в специальных магазинах, а в библиотеки она поступала бесплатно.

Теперь президент, раздраженный «неудовлетворительным» качеством учебников по туркменской истории и распорядившийся изъять их из розничной торговли, решил написать новый учебник.

«Как тут ни восхититься неутомимостью любимого Сердара (вождя)! Да хранит его Аллах Всемилостивый! Мы можем только догадываться, насколько трудоемка эта работа, сколько бессонных ночей ему предстоит провести», – пишет пресс-секретарь президента, подчеркивая, что источники, которыми будет пользоваться высокопоставленный автор, доставлены из лучших библиотек мира.

Служба: дзень і ноч,
альбо Погляд на жыцьцё міліцыянтаў «знутры»

Працяг. Пачатак у нумары за 23 лістапада

Нарада

На першым паверсе знаходзіцца і гэтакзваны «ленінскі пакой», які захаваў сваю назву з савецкіх часоў. Гэта вялікі пакой, дзе праводзяцца ўсялякія нарады. Нарады ў міліцыі – асобная тэма размовы. Яны праводзяцца па любой прычыне, у любы час і ва ўсіх службах і аддзелах. Нарады забіраюць шмат працоўнага часу. Яўка на іх абавязковая. Заўсёды вядзецца ўлік прысутных. Напрыклад, у сьледчым аддзеле нарада можа быць сабраная па прычыне затрымання недзе ў Івацэвічах сьледчага мясцовага аддзелу ў нецьвярозым стане за рулём альбо па прычыне спазьненьня кагосьці на працу ці каб запытаць, каму патрэбная танная бульба. Бываюць нарады, на якіх у цэнтры ўвагі застаецца толькі адзін чалавек, які на думку кіраўніка нешта недзе ня так зрабіў. Пачынаюцца нарады з лаянкі кіраўніка аддзелу на адрас «вінаватага». Гэта вельмі моцна ўзьдзейнічае на супрацоўніка, і пасьля ён абавязкова выплюхне атрыманую порцыю нянавісьці і злосьці на кагосьці іншага. Якая б нарада ні была, яна можа зацягнуцца ад 20 хвілінаў да 2 гадзінаў. Пры гэтым наведнікі павінны стаяць пад дзьвярыма кабінетаў і чакаць, калі начальнік адпусьціць сьледчых.

Заняткі

Неабходным атрыбутам зьяўляецца і праводзеньне заняткаў. На іх проста перапісваюцца артыкулы кодэксаў, якія ёсьць у кожнага сьледчага альбо аператыўніка, у сьпецыяльныя службовыя сшыткі. Потым гэтыя сшыткі правяраюцца вышэйшым кіраўніцтвам. За недахоп у сшытку некалькіх падобных «лекцыяў» — супрацоўніка могуць пакінуць безь прэміі. Лекцыі пішуць і тыя, хто толькі скончыў ВНУ, і курсанты са студэнтамі, і «мацёрыя» маёры. Заняткі забіраюць яшчэ болей часу, чым нарады, а карысьці ад іх няма ніякой. Дарэчы, па выніках лекцыяў кожны супрацоўнік здае гэтакзваныя залікі ды іспыты. Дзеля гэтага складаюцца і друкуюцца білеты, якія нічым не адрозьніваюцца ад студэнцкіх. У кожным аддзеле хтосьці з кіраўніцтва праходзіць па кабінетах і раздае супрацоўнікам білеты. Па атрыманым білеце трэба ў любы час падрыхтаваць поўны пісьмовы адказ і здаць яго кіраўніку, які і рапартуе аддзелу кадраваў і прафесійнай падрыхтоўкі пра пасьпяховую здачу залікаў ды іспытаў.

Узмацненьні

Яшчэ болей часу забіраюць усялякія «ўзмацненьні», зьвязаныя з культурна-масавымі і палітычнымі мерапрыемствамі. На гэтыя мэты прыцягваецца каля 90 адсоткаў асабовага складу РУУС. Не застаюцца ў баку нават сакратарыят, канцылярыя і інфармацыйны цэнтр, дзе працуюць амаль выключна жанчыны. Пры гэтым, калі мерапрыемства запланаванае на 18 гадзінаў, «узмацненьне» пачынаецца з самай раніцы. Усе зьбіраюцца за будынкам РУУС, дзе праходзіць пераклічка, даюцца інструкцыі, а потым ідуць у аўтобусы. У аўтобусах даводзіцца сядзець ад 5 да 8 гадзінаў, пакуль ня будзе дадзены адбой. Каб неяк бавіць час, міліцыянты сьпяваюць песьні, гуляюць у карты, а шмат хто проста сьпіць. Шчыты і каскі выдаюцца толькі на «ўзмацненьні», зьвязаныя з акцыямі апазіцыі. Другой адметнай рысай такіх «узмацненьняў» зьяўляецца тое, што да 50 адсоткаў афіцэрскага складу апранаюцца ў цывільнае адзеньне. Згодна з інструкцыяй – усе яны будуць «працаваць у натоўпе».

«Узмацненьні» гэткага кшталту вельмі не падабаюцца супрацоўнікам міліцыі, бо іх прыцягваюць, нягледзячы на аб'ём працы на ўчастку альбо колькасьць крымінальных справаў у вытворчасьці, але потым пытаюцца так, быццам ніякіх «узмацненьняў» і не было. Нядзіва, што ў перыяд культурна-масавых ды іншых мерапрыемстваў расьце адсотак нераскрытых злачынстваў. Напрыклад, за першую дэкаду сёлетняга верасьня ў некаторых раёнах сталіцы гэтая лічба перавысіла ўсе ранейшыя паказчыкі.

Крымінальны вышук

Але вернемся да службаў і аддзелаў РУУС і разгледзім тыя, што ў першую чаргу адказныя за раскрыцьцё злачынстваў. Гэта крымінальны вышук – самая прывілеяваная служба ў РУУС. Звычайна супрацоўнікі гэтай службы зьяўляюцца любімчыкамі кіраўніцтва. Паказчыкі працы ўсяго РУУС у першую чаргу залежаць ад паказчыкаў працы крымінальнага вышуку. Супрацоўнікі крымінальнага вышуку – маладыя людзі спартовага целаскладу, якія заўсёды, апроч дзяжурстваў, апрануты ў цывільнае адзеньне. У гэтым аддзеле няма выпадковых людзей. Калі такія і трапляюць сюды, дык хутка «вылятаюць». Працы аператыўнікаў садзейнічаюць цэлыя сеткі асьведамляльнікаў і «стукачоў». Аператыўнікі маюць доступ да розных улікаў і базаў дадзеных, сакрэтных для іншых. Задзейнічаны таксама таемны — нягласны — слыхавы кантроль і кантроль тэлефонных перамоваў. Аператыўнікі не цураюцца выкарыстаньня і фізічнай сілы. Чалавек, затрыманы па падозраньні ва ўчыненьні злачынства, перад тым як патрапіць у рукі да сьледчага, пройдзе па крузе праз усе кабінеты аператыўнікаў. Да сьледчага ён патрапіць ужо адпрацаваным і добра падрыхтаваным да допыту. Пры допыце аператыўнікі заўсёды цікавяцца па тэлефоне ў сьледчага, як затрыманы дае свае паказаньні. Калі ён «пачынае ісьці ў адказ» (адмаўляецца ад паказаньняў), і допыт ідзе без абароны, дык выклікаецца аператыўнік, а сьледчы выходзіць за дзьверы. Праз некалькі хвілінаў усё будзе ў парадку...

Праца ў крымінальным вышуку не спыняецца ні ўдзень, ні ўначы. Аператыўнікі могуць працаваць па трое-чацьвёра сутак запар, амаль без сну і адпачынку. Часта сьледчыя, якія ў першую чаргу павінны супрацоўнічаць з крымінальным вышукам, зусім не валодаюць аператыўнай інфармацыяй па сваіх крымінальных справах. Бо паміж сьледствам і крымінальным вышукам ідзе скрытая барацьба за раскрыцьцё злачынстваў. Перавага, вядома, урэшце будзе на баку аператыўнікаў, бо пакуль сьледчы прывядзе ў парадак свае паперы, аператыўнік ужо будзе валодаць цэлым стосам інфармацыі. Гэта перавага адлюстроўваецца ў картках, дзе пазначаецца служба, якая раскрыла злачынства. Але сьледчы аддзел не аддасьць такую картку без барацьбы, калі да раскрыцьця злачынства нейкім чынам прыклаў руку сьледчы. Бываюць такія выпадкі, што сьледчыя валодаюць вялікім аб'ёмам аператыўнай інфармацыі, што дазваляе ім самім раскрыць злачынства. У такіх выпадках кіраўнік крымінальнага вышуку можа сабраць нечарговую нараду і правесьці «разбор палётаў», высначаючы, якім чынам аператыўная інфармацыя патрапіла да сьледчага.

Сьледчы аддзел

Цяпер асобна разгледзім, што ўяўляе з сябе сьледчы аддзел. Пачаць трэба з таго, што ён разьмяшчаецца ў РУУС, але яго кіраўніку ніводны сьледчы не падпарадкоўваецца. Сьледчы аддзел у раёне падпарадкоўваецца ўпраўленьню Сьледчага камітэту па вобласьці альбо гораду Мінску. З гэтага вынікае, ягоная адносная незалежнасьць ад РУУС. Па гэтай прычыне сьледчыя апошнія некалькі гадоў не прыцягваюцца на «ўзмацненьні», зьвязаныя з культурна-масавымі мерапрыемствамі. Адное, кіраўніцтва УСК можа загадаць сьледчым знаходзіцца на сваіх працоўных месцах, пакуль не будзе дадзеная каманда адбой. Каб ня гэтая акалічнасьць, то сьледчы аддзел па праву можна было б назваць мозгам РУУС, бо ён акумулюе і абагульняе працу ўсяго РУУС. Незалежнасьць ад кіраўніцтва РУУС прымушае сьледзтву весьці там барацьбу за месца пад сонцам. Калі сьледчы зрабіў нешта па-свойму, а ня так, як хацелася кіраўніцтву РУУС, дык гэта перарасьце ў сапраўдны скандал з кіраўніцтвам сьледчага аддзелу. Напрыклад, сьледчы адказваецца ўзбуджаць крымінальную справу па матэрыялах праверкі аператыўніка з-за таго, што аператыўнік не сабраў доказаў віны кагосьці, а кіраўніцтва РУУС упэўнена ў наяўнасьці ўсіх доказаў. Але звычайна сьледчыя адстойваюць свой пункт гледжаньня і змагаюцца з імі вельмі цяжка. У выніку пасьля ўзбуджэньня крымінальнай справы сьледчым, астатнія аддзелы «мыюць рукі». Маўляў, хай сьледчы праводзіць расьсьледаваньне сам, нас ужо гэта не цікавіць. Супраць сьледчых выкарыстоўваюцца і брудныя метады, напрыклад, могуць абвінаваціць ва ўсіх зямных грахах.

У сьледчых самы вялікі аб'ём працы. У іх вытворчасьці можа знаходзіцца да 15 крымінальных справаў, узбуджаных супраць асобаў, і да 70 крымінальных справаў, узбуджаных па факце зьдзяйсьненьня злачынства. Але самае галоўнае заключаецца ў пастаянным патрабаваньні кіраўніцтвам аддзелу выхаду крымінальных справаў у суд. Калі тэрмін папярэдняга расьсьледаваньня справы ў адносінах да асобы два месяцы, дык кіраўніцтва патрабуе расьсьледваць іх за 2-3 тыдні, а бываюць выпадкі, што і за 2-3 дні. Паміж сьледчымі аддзеламі розных раёнаў ідзе канкурэнцыя за большы выхад крымінальных справаў у суд за месяц. Але трэба клапаціцца і пра тое, каб крымінальную справу не вярнулі на дасьледаваньне. Яшчэ горш, калі даказваецца неабгрунтаванае прыцягненьне чалавека да крымінальнай адказнасьці. На гэтым сьледчы аддзел губляе шмат заробленых «палак». А самае цяжкое – апраўдальны прысуд па крымінальнай справе. Адзін такі прысуд – і праца ўсяго аддзелу за месяц ідзе ў глум. Такую вялікую нагрузку вытрымліваюць толькі адзінкі. За год склад сьледчага аддзелу можа зьмяніцца на 60-70%. Працаваць даводзіцца з раніцы да позьняга вечару, а таксама ў выходныя і сьвяточныя дні.

Прывабныя месцы

Самымі прывабнымі ў РУУС лічацца аддзел пашпартна-візавай службы і інфармацыйна-аналітычны цэнтр. Працы там няшмат, на ее ня трэба прыходзіць па выходных і сьвяточных днях, ня трэба заседжвацца да позьняга часу. У гэтых аддзелах адсутнічае «ваеншчына». Вольных месцаў там амаль ніколі няма, і патрапіць туды на працу даволі цяжка.

Вялікі недахоп сьпецыялістаў адчуваецца ў аддзеле эканамічных злачынстваў. Вынік іх працы адлюстроўваецца па ўзбуджаных крымінальных справах па матэрыялах праверак аператыўнікаў гэтага аддзелу. Такіх справаў у вытворчасьці сьледчых даволі мала, і толькі палова з іх даходзіць да суда. Астатнія спыняюцца з-за адсутнасьці складу злачынства ў дзеяньнях асобаў, у адносінах да якіх была ўзбуджаная справа. Зразумела, што гэта зьяўляецца дрэнным паказчыкам працы аддзелу эканамічных злачынстваў.

Ня будзем далей разглядаць кожны аддзел і службу паасобку, бо самыя адметныя мы ўжо разгледзелі. Напрыклад, з дзейнасьцю роты патрульна-паставой службы міліцыі ці ня кожны грамадзянін хоць раз ды сутыкаўся. Рота патрульна-паставой службы міліцыі – ногі РУУС, і гэтым усё сказана.

Стаўленьне да палітыкі

У міліцыі пра палітыку ніхто не гаворыць. Цяжка знайсьці і супрацоўніка, які чытаў бы грамадзка-палітычныя выданьні. Гэта вынік вялікага аб'ёму працы. Думаць пра нешта іншае проста няма часу. Большасьць супрацоўнікаў лічыць палітыку бруднай справай. Іх асабліва не цікавіць, хто знаходзіцца пры ўладзе. Яны проста будуць працаваць у адпаведнасьці з дзеючым заканадаўствам, якое яно б ні было. У час апошняй прэзідэнцкай кампаніі кіраўніцтва РУУС нікога з супрацоўнікаў не агітавала за кагосьці галасаваць. Адзначалася, што гэта будзе асабісты выбар кожнага. Адзінае, усе былі папярэджаныя аб абавязковым удзеле ў выбарах і пажадана датэрміновым.

Тут абавязкова трэба закрануць пытаньне аб матэрыяльным забесьпячэньні беларускай міліцыі. Узровень заробку залежыць ад выслугі, званьня, выкарыстанага працоўнага часу і аб'ёму выкананай працы. Такім чынам, заробкі ў міліцыі на сёньняшні дзень вагаюцца ад 140.000 рублёў да 450.000 рублёў. Абавязкова трэба пазначыць, што звычайны міліцыянт роты патрульна-паставой службы міліцыі 450.000 рублёў не атрымлівае і блізка. З іншага боку адносна высокія заробкі міліцыянтаў, у параўнаньні, напрыклад, з настаўнікамі, ёсьць прычына незацікаўленасьці ў палітыцы.

Парады маладым

Напрыканцы хацелася б яшчэ раз закрануць тэму, датычную ўнутранага жыцьця міліцыі, і даць некалькі парад, якія могуць дапамагчы працаваць і трымацца на плыву ў дадзенай сферы. Кожны павінен наматаць сабе на вус, што ў міліцыі нельга «трапаць языком». Тут створаны цэлыя сеткі, нават павуціньні «стукацтва» і пляткарства. У міліцыі шмат ваеншчыны. Асабліва цяжка па гэтай прычыне даводзіцца маладым супрацоўнікам, якія ня маюць за сваёй сьпіной службы ў войску, навучаньня ў Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь альбо сярэдняй школы міліцыі, дзе ўжо прызвычаіліся да гэтага. З першых дзён працы малады супрацоўнік павінен паказаць сябе і перад кіраўніцтвам, і перад працоўным калектывам. Гэтыя дні вырашаюць усё. Папершае, тое, будуць потым на табе вазіць ваду ці не. Прымаўка «сустракаюць па адзеньні...» тут працуе на ўсе сто адсоткаў. У міліцыі таксама нельга ўлазіць у працу з вушамі, нельга зацыкліўвацца. Заўсёды на першы план трэба ставіць свае асабістае жыцьцё. Неабходна зрабіць сабе як мага болей вольнага часу, часу дзеля адпачынку і вырашэньня сваіх асабістых пытаньняў. Без гэтага супрацоўнік стане звычайным вінцікам сістэмы, які будуць круціць у розныя бакі. У яго зламаецца псіхіка і сьветаўспрыманьне. Яшчэ ні ў якім разе нельга вызначаца сярод астатніх у працы — гэта вам не дапаможа прасунуцца ўверх па службовай лесьвіцы. Чым лепей вы будзеце працаваць і атрымліваць лепшыя паказчыкі, тым болей на вас будуць скідваць працы. Лепей рабіць меней, але якасна і ня страціўшы свайго вольнага часу. Падняцца ж па службовай лесьвіцы вам дапамогуць толькі асабістыя кантакты...

Так выглядае адзін з РУУС. Адзначым, што падобную ж карціну вы ўбачыце і ва ўсіх астатніх. Ня хочацца рабіць нейкія высновы з напісанага. Кожны зробіць іх сам. Я ж для сябе адзначыў асноўнае: праца ў міліцыі ня з лёгкіх і мае свае адметныя асаблівасьці. І нават гарэлка п'ецца тут ня проста так...

Клім ЧУРКО

Фота IREX/ProMedia

Жыццё не спыніцца,

бо ўладарам патрэбныя «простыя людзі»

Частка 1. Разуменьне

Паліпаўка. Доўгая ноч. Заходзіцца на поўню самотны воўк, кліча сваіх. Раніцай пахмурна і шэра. Касьцяным хрумаценьнем азываецца сцежка пад кожным крокам. Сэнтыментальны носьбіт глябальнай культуры ад гэтага згадае смерць. Аўтэнтычны беларус скажа, што будзе добры ўраджай хлеба.

Мае рацыю. Жыцьцё не такая простая рэч, як падаецца. Яно значна прасцейшае. Бо пра кожнага чалавека, навэт пра самага вялікага начальніка, можна з вялікай упэўненасьцю сказаць, што ён звычайным чынам нарадзіўся і звычайным чынам памрэ.

Адсюль разуменьне роўнасьці: «Магіла ўсіх памірыла». Яно разнявольвае асобу, гартуе яе, робіць здольнай вытрымаць ціск рэчаіснасьці. А, галоўнае, параджае своеасаблівы беларускі гумар.

Памятаю адну размову, што пачуў у начным маскоўскім цягніку. Рускі хлапец даводзіў нашаму, маўляў, ці не страшна ўявіць, цябе ўжо ня будзе, а мільёны людзей будуць жыць. Гэны вазьмі ды й адкажы: «Не, мне страшна, што мільёны ўжо памерлі, а я, во, жыву».

Частка 2. Вымярэньне

Калі смерць звычайная з'ява сярод безлічы іньшых, што зьмяняюць адна адну бясконца, і мусіш працаваць, сеяць сваё жыта, каторае закрасуе ўжо без цябе, то можна вымяраць гэтую з'яву. Як дэмаграфічную, сацыяльную, медычную, эканамічную.

І кожнае вымярэньне будзе жахлівым зусім не дзеля аб'екту, а дзеля таго, што чым далей, тым больш бязглузда і не па-людску выглядае завяршэньне жыцьця і вечны спакой мноства беларусаў.

Калі браць апошнія сем гадоў, то ў сярэднім штогод памірае ў нас 135 тысячаў чалавек. Гэта дэмаграфія.

Разам з імі незваротна ўходзіць наша культура, досьвед, мова, вера. Зьнікаюць вёскі, па 100 за год. Драбнеюць астатнія. Штогод колькасьць малых вёсачак, дзе меней за 10 хат, узрастае таксама на сотню. Сохнуць карані нацыі. Гэта сацыялогія.

Сёлета 55% памёрла ад хваробаў сістэмы кровазвароту, 14% — ад злаякасных пухлінаў, 4% — ад хваробаў органаў дыханьня, яшчэ 15% — з розных іньшых прычынаў. Гэта медыцына.

За першыя дзевяць месяцаў новага тысячагодзьдзя 1.324 чалавекі ўтапіліся, 1.301 – загінулі на дарогах, 1.640 выпруціліся з перапою, 857 былі забітыя, а 2.623 адправілі сябе ў пекла ўласнаручна. А гэта што?

Гэта эканоміка. У каторай бяз грошаў ад гарэлкі чэзне бюджэт. У каторай мэтазгодна жыць і гаспадарыць у забруджаных радыяцыяй мясьцінах. У каторай няма за што памяняць старую тэхніку на новую. Гэта медыцына, каторая без бюджэту здольная даць большасьці хворых хіба бюлетэнь і койка-места. Гэта соцыюм, каторы так па-бальшавіцку рашуча цягнулі ў новы свет са старога, што злупілі ўсю скуру. Баліць, ня ўсе вытрымліваюць. Разам гэта палітыка. Спроба лячыць нажытыя ў соцыялістычным лягеры хваробы ў лягерны ж спосаб.

Чаму так?

Частка 3. Адмаўленьне

Дзеці могуць быць ня ў кожнага чалавека, але бацькі напэўна былі ва ўсіх альбо ёсць яшчэ, дзякуй Богу. Узрост бацькоў выклікае радасьць і непакой. А што казаць пра тых, што мелі няшчасьце перажыць уласных дзяцей. Цёмны кут жыцьця.

Але ёсьць яшчэ цямнейшыя: слава і ўлада. Яны псуюць чалавека. Асабліва абсалютная ўлада, каторая разбэшчвае абсалютна. Да славы і ўлады шлях праз перамогі. І ўрэшце адчувае сабе чалавек непераможным. І застаецца сам-насам са сьмерцю.

Ворагі слаўных і ворагі ўладароў разумеюць гэта ўсім сэрцам. Адсюль апантанае імкненьне апазіцыянэраў нагадаць пра існаваньне смерці ў любы спосаб. З цягам часу яно робіцца падобным на збачэнства і адштурхоўвае людзей.

Уладары адмаўляюць смерць. Будуюць вялізарныя палацы, даюць сваё імя ўсяму трываламу, тыражуюць сябе ў бясконцых партрэтах, помніках, кінастужках.

Забываюць пра тое, што бацькі і дзяды тых людзей, каторых, дарваўшыся да сваёй улады, хутка прызвычайваюцца клікаць «простымі», недалёка. Што памятаюць пра сваіх доўга. Што трэба мець грошы на пахаваньне. Што трэба мець час на памінкі. Што патрэбныя могілкі. Што ўсё мусіць быць як у людзей.

Яны, мабыць, забываюць, што кожнаму немаўляці патрэбнае матчына малако, а нябожчыку нічога не трэба.

Юзік ЛАБЭЦКІ

Фота Ул. ШЛАПАКА

Інваліднасць як спосаб выжывання

У адным толькі Мінску зараз налічваецца каля 56 тысяч інвалідаў. Па паказальніках інваліднасці сталіца — самы змрочны рэгіён Беларусі. З 1996 г. тут, як і па ўсёй краіне, выяўленне інваліднасці пакрыху скарачалася. Але з 1999 года сітуацыя зноў пагоршылася. Цяпер, напрыклад, калі па ўсёй краіне паказальнік першаснай інваліднасці сярод асобаў, старэйшых за 18 гадоў, складае 53,7 чалавека на 10.000 насельніцтва, то ў Мінску ён сёлета дасягнуў 59,8.

Паводле словаў галоўнага эксперта Мінскай гарадской медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі (МРЭК) Таццяны Ляшчынскай, у першую чаргу гэта звязанае з тым, што Мінск у параўнанні з іншымі беларускімі рэгіёнамі мае добрае медычнае забеспячэнне, а значыць, ступень выяўляльнасці захворванняў сярод менчукоў вышэйшая.

Большасць людзей прыходзяць да інваліднасці праз хваробы сістэмы кровазвароту, у 50% прычынай становіцца ішэмічная хвароба сэрца. Гэта хвароба пераважна састарэлых людзей, але апошнім часам інфаркт міякарда ўсё часцей «падкошвае» людзей і ў 35 гадоў. Далей па «рэйтынгу» ідуць пухліны, хваробы нервовай сістэмы, псіхічныя расстройствы і хваробы касцей і мышцаў. Але яны становяцца прычынай інваліднасці ўжо пераважна для працаздольнага насельніцтва.

Інваліднасць у нас вызначае толькі МРЭК, і ў адным Мінску праз яго за год праходзяць да 26 тысяч чалавек. Але не ўсе з гэтых людзей яе атрымліваюць. Пасведчанне інваліда 1-й ці 2-й групы дае чалавеку права бясплатнага праезду ў грамадскім транспарце і магчымасць набываць лекі ў аптэках з 90%-мі зніжкамі. І, паводле словаў Таццяны Ляшчынскай, досыць часта знаходзяцца людзі, якія праз атрыманне пасведчання інваліда спадзяюцца аблегчыць сваё фінансавае становішча. Потым такія «знаходлівыя» адмаўляюцца праходзіць абавязковы індывідуальны курс рэабілітацыі, які складаецца кожнаму інваліду на першы год. 4% інвалідаў пасля рэабілітацыі пазбаўляюцца інваліднасці і ў 10,5% група інваліднасці зніжаецца.

Вось так, мяняючы сваё здароўе на льготы, людзі прыладкаваліся выжываць у жабрацтве.

Інга ГРЫМОНТАВА

45 тысяч остарбайтэраў атрымаюць кампенсацыі

Да пачатку 2002 года прыкладна 45 тысяч былых беларускіх остарбайтэраў павінны атрымаць кампенсацыі з фондаў Германіі і Аўстрыі. Пра гэта 22 лістапада паведаміў старшыня праўлення беларускага рэспубліканскага фонду «Узаемаразуменне і прымірэнне» Валянцін Герасімаў.

Нагадаем, што з 8 жніўня 2001 года нямецкі фонд «Памяць, адказнасць і будучае», а з 5 верасня б.г. Фонд добраахвотных выплат Аўстрыйскай Рэспублікі прыступілі да выплат кампенсацый былым вязням прымусовай працы. Прыкладна 150 тысяч былых беларускіх остарбайтэраў атрымаюць 694 мільёны нямецкіх марак з фонду ФРГ і 38,5 мільёна нямецкіх марак з фонду Аўстрыі.

Як зазначыў сп. Герасімаў, з пачатку кампенсацыйных выплат каля 35 тысяч былых вязняў атрымалі 105 мільёнаў 728 тысяч нямецкіх марак з германскага і прыкладна 2 тысячы былых остарбайтэраў – 7.825.780 марак ФРГ з аўстрыйскага фондаў.

«Пакуль зацвярджаліся першыя спісы остарбайтэраў, 404 былыя вязні памерлі. Іх сваякі атрымаюць кампенсацыі толькі ў другой палове 2003 года», – заўважыў В.Герасімаў. Паводле яго словаў, 31 снежня заканчваецца тэрмін, калі грамадзяне, якія пацярпелі ад нацысцкіх праследаў у гады Другой сусветнай вайны, могуць падаць хадайніцтвы на выплаты з германскага фонду. Як зазначыў прадстаўнік урада Беларусі ў апякунскім савеце германскага фонду «Памяць, адказнасць і будучае» Уладзімір Адамушка, на маёмасную кампенсацыю маюць права толькі тыя асобы, хто валодаў прыватнай уласнасцю, якая ў гады Другой сусветнай вайны была канфіскавана акупацыйнымі ўладамі і працавала на патрэбы нацысцкай Германіі. Прычым, гэтыя абставіны павінны быць дакументальна пацверджаны. Заявы аб кампенсацыях на знішчаную маёмасць павінны накіроўвацца ў Міжнародную арганізацыю міграцыі.

БелаПАН

Льнодолары ў палях

Ніколі не вырошчваючы на сваёй зямлі бавоўны, беларусы настолькі трывала прызвычаіліся да баваўняных вырабаў, што ў беларускі лён іх і прымусова не апрануць. А ў нашых кліматычных умовах толькі льну на Беларусі і расці: гэтай культуры патрэбна пахмурнае надвор'е і тэмпература ў 15-18 градусаў.

Замежнікі даўно ўжо зразумелі, што пры ўсіх ягоных мінусах па якасці і экалагічнай чысціні з ільном ніякая бавоўна і воўна не могуць цягацца. Асабліым попытам за мяжой карыстаюцца нашыя льняныя кашулі. Зараз вытворцы спрабуюць наладзіць тэхналогію ўмякчэння льняных вырабаў, каб наблізіць іх па некаторых якасцях да бавоўны.

За апошнія 9 гадоў экспарт беларускіх гатовых ільняных вырабаў за мяжу павялічыўся ў 13 разоў. Але і на гэты рынак дабраліся кітайцы, якія з-за таннасці сваёй рабочай сілы і тут захапілі лідзіруючае становішча. Беларусь таксама мае някепскія пазіцыі, і ў рэйтынгах па аб'ёмах продажу льняных вырабаў месціцца не далей канца першай дзесяткі. А вось па аб'ёмах вытворчасці льну нам ні з Кітаем, ні з Бельгіяй не пацягацца – у гэтым спісе Беларусь можна адшукаць толькі ў канцы першай сотні краінаў.

Усяго толькі нейкіх гадоў 15 таму Беларусь давала 12% ад сусветнай вытворчасці льновалакна. Адзін Аршанскі льнокамбінат выпрабляў больш ільняных тканінаў, чымсьці ўсе расійскія камбінаты разам узятыя. Зараз 60% магутнасцяў Аршанскага камбіната скіравана на вытворчасць мешкавіны. З былых плошчаў пасеваў ільну засталося менш за траціну (з 276 тысяч гектараў толькі 80), а сыравіна з іх атрымліваецца настолькі кепская, што некаторыя камбінаты, каб не губляць на яе час, закупляюць бельгійскую. Доўгае валакно самае каштоўнае, аднак, у суадносінах да кароткіх валокнаў (ці працей кажучы, да адходаў трапання) яно ў нас складае толькі 27% (у Еўропе 60%). Ад астатніх 73% карысці мала, а мы самі з іх вырабляем толькі мешкавіну. Але выходзіць яна занадта дарагая, а таму не вытрымлівае канкурэнцыі з мяхамі з хімічных валокнаў. Расейцы, закупляючы гэтую драбязу ў нас, наладзілі з яе вытворчасць сурвэтак і тэнтаў. Немцы яе выкарыстоўваюць для ўцяплення дамоў, а французы – у вытворчасці паперы, з якой робяць грошы.

Праўда, і з гэтай сітуацыі ёсць выйсце. Такія кароткія валокны можна катанізаваць, што значыць наблізіць лён па некаторых якасцях да бавоўны ці воўны і вырабляць з яго тэхнічныя (тую ж абіўку для аўтамабіляў ці вату) альбо бытавыя тканіны, напрыклад, панчошна-нагавічныя вырабы. Некаторыя нашыя камбінаты паспрабавалі гэтым заняцца, але тут нечакана змянілася кан'юнктура рынку тэкстыльнай сыравіны: кошты на бавоўну з 1.500 долараў за тону «скаціліся» да 800 долараў, а лён так і застаўся на паўтарытысячнай адметцы. Так патрэба ў замяшчэнні бавоўны льном стала менш актуальнай, а катанізаваныя валокны не знайшлі збыту.

Увогуле ў галіне льнаводства самы час канстатаваць глыбокі крызіс. Тэхніка 1950-60-ых гадоў выпуску ўжо знасілася і ўвесь працэс сяўбы і збору ўраджаю, як і пару стагоддзяў таму, адбываецца ўручную. З 53 ільнокамбінатаў большасць стратныя, а магутнасці іхнія ў лепшым выпадку загружаныя толькі на 50-60%. Па леташніх выніках страты заводаў склалі 1,5 мільярда рублёў.

Ва ўсіх краінах свету льновытворчасць жыве на дзяржаўнай падтрымцы. У Бельгіі, напрыклад, яна дасягае 70% ад кошту прадукцыі. Нашы вытворцы мараць аб 36%-ых датацыях (9,5 мільярдаў рублёў), але маюць толькі 10%. Прэм'ер-міністр Аляксандр Навіцкі, пазнаёміўшыся з праблемамі льнаводства, спачатку нібыта 10 мільярдаў выдаткаваць паабяцаў і нават пратакол адмысловы падпісаў, але, паводле словаў намесніка міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Анатоля Рубаніка, час прайшоў — і з'явіліся новыя паперы з меншымі лічбамі. І ўсё пачалося нанова.

У Расіі, пакуль наша кіраўніцтва яшчэ «спіць», ужо зразумелі, навошта ім лён і што з яго можна вырабляць. Там ільняная галіна атрымлівае датацыі амаль на 100% ад кошту прадукцыі і можа эфектыўна развівацца. На думку экспертаў расійскага «Газпрама», праз пару дзесяцігоддзяў ільноўтрымліваючым тканінам будзе належаць да 70% рынку, таму зараз самы час укладаць грошы ў гэтую галіну. Адзінае, што значная частка пасяўных плошчаў у Расіі ўжо страчана, таму яны пакрыху цягнуцца да нашых. А ў перспектыве акрэсліваецца магчымасць аб'яднання нашага льну з расійскімі грашыма ў выглядзе холдынгу. Добра, калі такое супрацоўніцтва і наш крызіс не прывядуць да сітуацыі, у якую зацягваюць беларускую піваварную галіну.

Пакуль жа, выкарыстоўваючы чэшскі вопыт, плануецца хоць пакрыху, але неяк льняную галіну рэфармаваць. Ад гаспадарак, якія вырошчваюць лён як падсобную культуру на малых плошчах, будуць пазбаўляцца, бо добрыя ўраджаі атрымліваюцца толькі на плошчах, больших за 100 гектараў. Павінна застацца каля 600 гаспадарак з агульнай плошчай пасеваў 60 тысяч гектараў. Паціху будуць зачыняцца і льнозаводы. Каля 50 тысяч тонаў ільновалакна плануецца экспартаваць. Паводле словаў Анатоля Рубаніка, вырошчванне льну нам неабходна перш-наперш для падтрымання «тэкстыльнай бяспекі», каб пазбегнуць дыктату з боку краінаў-пастаўшчыкоў бавоўны. Пры такіх умовах вырошчваць лён варта ўжо не для таго, каб апрануць насельніцтва, а каб атрымаць валюту ад ягонага экспарту.

Алена ЛАБАНАВА

ЭКСПРЭС

Прагнозы, пазыкі, разлікі

Бюджэтныя рэаліі

Па прагнозах мінфіна Беларусі, дэфіцыт бюджэту на 2002 год будзе складаць 344,7 мільярда рублёў (1,5% ад валавога ўнутранага прадукту). Аб гэтым паведаміў міністр фінансаў Мікалай Корбут. Па яго словах, палітыка складання бюджэту была (стандартна) і сацыяльна накіраваная і, аднак, як можна казаць аб гэтым, калі сама з'ява дэфіцыту ўжо антысацыяльная ў нашай эканамічнай сітуацыі, тым больш, калі адхіляюцца праекты рэальных рэформаў у бюджэтна-падатковай палітыцы. Такім, напрыклад, быў дакумент, дасланы ў мінэканомікі Аб'яднанай грамадзянскай партыяй, які прадугледжваў прафіцыт бюджэту замест, ужо амаль звыклага, дэфіцыту, усяго 6 падаткаў замест 39, а таксама значнае павелічэнне расходаў на сацыяльны сектар.

Навагоднія падарункі ад жывёлагадоўлі

Да канца года ў Беларусі адбудзецца чарговае павелічэнне кошту прадукцыі жывёлагадоўлі. Як паведаміў намеснік міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Мікалай Папкоў, чакаецца, што закупачны кошт на малако, свініну і ялавічыну павялічыцца прыкладна ў 1,5 раза. Сёння кіраўніцтва мінсельгасхарчу не бярэцца казаць, колькі будзе каштаваць мяса і малако ў крамах пасля плануемага павелічэння кошту. Цяперашнія ж кошты не задавальняюць сельскагаспадарчых вытворцаў, таму што не пакрываюць укладзеных сродкаў, і ў выніку жывёлагадоўчая галіна сёння нерэнтабельная па ўсіх відах прадукцыі.

Праца ёсць — толькі рабі

Прадпрыемствы нашай сталіцы за апошні час паведамілі ў Мінскі гарадскі цэнтр занятасці аб недахопе працаўнікоў у колькасці 14.189 чалавек. Больш за 12.000 заявак датычыцца рабочых спецыяльнасцяў. Па дадзеных на пачатак гэтага месяца, у Мінску зарэгістравана 13.481 беспрацоўных, а гэта значыць, што попыт на працаўнікоў ужо пераважвае прапанову. Штомесяц са службай занятасці кантактуе каля 1.170 сталічных прадпрыемстваў, да таго ж усё часцей сваіх будучых працоўных на біржы працы шукаюць недзяржаўныя фірмы і арганізацыі. Прамысловым прадпрыемствам належыць 67% вакансіяў. У апошні час мінскай гаспадарцы асабліва патрэбныя працаўнікі транспартных, гандлёвых арганізацыяў, установаў жыллёва-камунальнай гаспадаркі.

Андрэй КАРПОВІЧ

Мытня выратоўвае абразы

Каля 500 абразоў і прадметаў царкоўнага побыту затрыманы сёлета супрацоўнікамі Брэсцкай мытні. 22 лістапада ў цягніку №9 «Масква – Варшава» ў тайніку былі знойдзены яшчэ 30 абразоў. Усе яны канфіскаваны. Гаспадар кантрабанднага грузу, як і ва ўсіх астатніх падобных выпадках, не выяўлены. У той жа дзень 9 абразоў былі перададзены Свята-Мікалаеўскай гарнізоннай царкве Брэсцкай крэпасці. Ва ўрачыстай абстаноўцы іх уручылі настаяцелю храма.

Толькі сёлета ў храмы Брэсцкай вобласці брэсцкія мытнікі перадалі некалькі дзесяткаў абразоў. Канфіскаваныя абразы і прадметы царкоўнага начыння папоўнілі калекцыі Брэсцкага Музея выратаваных каштоўнасцей і іншых музеяў краіны.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

Спалілі царкву

Ноччу 23 лістапада практычна дашчэнту згарэла драўляная царква ў вёсцы Востраў Смалявіцкага раёна Мінскай вобласці.

Пажар у будынку царквы ўзнік каля трох гадзін ночы. Мясцовыя жыхары выявілі ўзгаранне праз некалькі хвілін, але пакуль здолелі пазваніць з адзінага ў вёсцы тэлефона, полымя ўжо выбівалася з-пад даху пабудовы. Да прыбыцця ратавальнікаў невялікі драўляны будынак царквы быў ахоплены агнём. Барацьба з пажарам працягвалася дзве гадзіны, але ад будынка царквы практычна нічога не засталося.

Цікавыя факты высветліліся пры абследаванні месца пажару. Побач, за агароджай могілак, на тэрыторыі якіх знаходзілася царква, былі знойдзены царкоўныя рэчы: асобнік бібліі, лампадкі, падстаўка для свечак, а таксама ўпакаваныя разборныя сталы. Улічваючы гэтыя абставіны, найбольш рэальнай прычынай пажару спецыялісты лічаць падпал.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ

Брэнд года

У Беларусі дадзены старт конкурсу «Брэнд года», скіраванаму на падтрымку нацыянальных гандлёвых марак. Удзел у конкурсе дае прадпрыемству дадатковую масіраваную рэкламу і дадатковае прасоўванне іміджу гандлёвай маркі – брэнда, а таксама ацэнку экспертамі моцных і слабых бакоў брэнда, перспектываў яго развіцця. Фіналісты конкурсу атрымаюць права прэзентацыі гандлёвай маркі на міжнароднай канферэнцыі «Развіццё маркетынгу: магчымасці інтэграцыі ў сусветную эканоміку», а яго пераможцы – эксклюзіўнае права на працягу года валодаць намінацыяй з правам нанясення яго лога на ўсе таварныя ўзоры.

У конкурсе могуць узяць удзел прадпрыемствы, якія працуюць над стварэннем і прасоўваннем уласных гандлёвых марак.

Аляксей АРЭШКА

Жыровічы. Патрапіць і забыцца

Безумоўна, хацелася б пабыць пілігрымамі, зведаць асалоду, здавалася, бясконцага шляху да месца, якое адзначыў Бог, месца, дзе ўзнік манастыр па Божым жаданні, месца, куды з'язджаюцца людзі з розных мястэчак нашай і іншых краінаў свету. Больш за пяцьсот гадоў назад у мястэчку Жыровічы адбыўся цуд, які прынёс беларусам цудатворны абраз, які лічыцца самым малым нерукатворным абразом свету. Знакамітую гісторыю пра пастушкоў, што знайшлі ў лесе гэтую выяву Божай Маці з дзіцем на руках, напэўна, ведае кожны. І як гаспадар таго мястэчка Солтан, паклаўшы абраз у куфар пад замок, каб паказаць гасцям, не выявіў яго там, а праз некаторы час гэты ж абразок з'явіўся на тым самым дрэве. Пан Солтан палічыў гэта за знак перадаць мясціну манастыру.

Праўда, рэлігійная арыентацыя манастыра часта мянялася: спачатку праваслаўны, пасля уніяцкі, зноў праваслаўны, потым знявечаны бальшавікамі, цяпер праваслаўныя манахі вярнуліся сюды зноў...

Напэўна, кожны набожны чалавек нашай краіны не мінуў гэтай святой мясціны. Нездарма ўзгадаліся пілігрымы, тыя, хто пешшу ідзе да святыняў. Ды сёння не сярэднявечча, і мы не маем столькі вольнага часу. Таму мы ўсё ж вымушаныя былі ехаць, а не ісці ў Жыровічы. Трэба сказаць, што гэта аказалася цяжэй, чым здавалася. Так, ёсць спецыяльныя аўтобусныя рэйсы проста да Жыровічаў, арганізаваныя праваслаўнай царквой, што каштуе 9,5 тысяч. Ёсць больш пакручасты, але таннейшы шлях — электрычкай. Праўда, ад Слоніма, дзе менавіта і знаходзіцца вакзал, да Жыровічаў кіламетраў дванаццаць. Аўтобус ад станцыі на Жыровічы часта адмяняюць з-за недахопу паліва.

У манастыры пілігрыма пакормяць і пакладуць на начлег у сапраўдных цягніковых вагончыках, з тараканамі, праўда, ды выбіраць не прыходзіцца. Там жа не гатэль, там божае месца, а за каменданта ў паломніцкім прыстанішчы матушка Марыя.

Манастыр у абоймах мірскога жыцця жыравіцян

Трэба сказаць, што тэрыторыя манастыра знаходзіцца ў цэнтры Жыровічаў, аднак не зусім упісваецца ў ягоны кантэкст. Можа, толькі так здалося мнемавіта ўвосень, можа, улетку там іншыя краявіды, іншыя ўражанні. Але... Ёсць там старажытныя могілкі (з невялікай капліцкай, яшчэ дзейснай), мабыць са стагоддзя 18-га, бо шмат каменных надпісаў ужо не бачна, а людская памяць жыве – пахаваныя там і апекуны манастыра, і паслушнікі, і манахі. Дзіўна, але могілкі ўзвышаюцца над мястэчкам, і, калі глядзіш уніз, здаецца, Жыровічы знаходзяцца ў катлавіне, дзе вылучаюцца магутныя блакітныя купалы Свята-Успенскага сабора, купал Крыжаўзвіжанскай і бела-чыстыя «дахі» Багаяўленскай царквы... Незвычайна цёплае ўражанне. Здаецца, святая мясціна, адрачоны свет манахаў успрымаецца не так узвышана і не так жорстка праз будзённае жыццё жыравіцянаў. Вакол храмы, ПТВ, бескультурная моладзь, жылыя дамы...

Тэрыторыя манастыра займае немалую частку мястэчка, яшчэ трэба ўлічыць 200 га зямлі (ахвяраванай калісьці з калгасных занядбаных земляў), што пад апекаю манастыра. Гэта адзін з багацейшых, у сацыяльным плане, манастыр Беларусі. Сапраўдны калгас, але толькі адроджаны, дагледжаны, заможны. Жыве манастырская сядзіба на немалыя ахвяраванні (на святы збіраецца да 12 тысяч чалавек), дапамогу дзяржавы і плёнам уласнай працы. Гаспадарка ахоплівае як палі з бульбай, гароднінай, садавінай, так і немалыя статкі рознай жывёлы – і буйной (кароўкі) і не буйной (курачкі, козы). Тут ёсць свае трактары, новы камбайн, падараваны нядаўна беларускім прэзідэнтам (коштам у 100 тысяч долараў), уборачныя машыны ды іншы інвентар. Працуюць жа на гэтай зямлі так званыя «труднікі», у асноўным гэта жыхары мястэчка. А так шмат паломнікаў, што прыйшлі ў святыя мясціны і засталіся на пэўны час, якія павінны адпрацаваць «во славу божию» з благаслення ігумена Веньяміна, настаяцеля манастыра. Увогуле ўсё тут робіцца «во славу божию» і толькі з благаславення, без яго нават нельга ўваходзіць на тэрыторыю манастыра, дзе жывуць у келлях манахі і паслушнікі (каля 40 чалавек, па 3-4 інакі ў пакоі, старэйшыя — па адным) і семінарысты, якія вучацца ў Мінскай духоўнай семінарыі, што знайшла тут сваё месца (каля 200 чалавек).

Слова «есці» тут не ўжываецца, замест яго карыстаюцца грэчаскім словам «трапезнічаць». Манахі ядуць асобна, ды невядома, ці тое ж, што труднікі і паломнікі. Трапезы з нецярпеннем чакаюць асабліва людзі без пастаяннага месца жыхарства (гэтак званыя бамжы). Прычым прыходзяць яны туды нібы ў рэстарацыю: стравы падаюцца на выбар. Тым не менш, дзіўнаватыя бабулькі і дзядулькі могуць патрабаваць мяса ды сала (манахі яго не ўжываюць – бо вегетарыянствуюць), ананасаў і бананаў, а яшчэ дазваляюць сабе крыўдаваць і не есці, калі, не дай божа, малочны супчык не з цэльнага малака! Есці можна колькі захочаш, без пэўных абмежаванняў: ставіцца на стол вялізная каструля з супам і яшчэ адна з кашай. Кормяць тры разы на дзень, сытна, хаця і не вельмі каб смачна, пасталовачнаму. Выбіваўся з агульнай свяtасці, аморфнасці, пакорлівасці чалавек, што падаваў ежу, імем Аляксандр, вясёлы, жартаўлівы, дарэчы, паломнік, што «завіс» тут на месяцы чатыры і адарваўся ад свету. Ён патлумачыў свой выбар нікчэмнасцю чалавечага жыцця, бессэнсоўнасцю нашага існавання, а «манастыр — гэта месца, дзе знаходзіш сябе, дзе знаходзіш спакой і сумленне». «Бог ёсць мілаcэрнасць», — казаў нам Аляксандр...

Па той бок ад людскога свету...

Калі заходзіш на тэрыторыю манастыра, асабліва ўпершыню, адчуваеш незвычайную цішыню, спакой, адрашэнне ад нашага свету. Найважнейшая справа тут – служба, літургія, шторанак і штовечар, у святы тры разы на дзень. Моляцца шмат: раніцою з пяці да дзесяці і ўвечары з пяці да васьмі трыццаці. Малітвы ўзносяцца ў Свята-Успенскім саборы, дзе спявае і семінарыцкі хор. Уражвае паўзмрок у саборы, тут няма электрычнага святла, толькі свечкі. Тыя, хто моліцца, а таксама манахі, звычайна ў чорным адзенні, нерухома стаяць і нагадваюць здаляў, з непрывычаенасці робіцца нават ніякавата ад такога відовішча. Служба вядзецца на старацаркоўнай мове, але вернікі даволі добра разумеюць і б'юць чалом калі трэба. Узнікае такое ўражанне, што манахі ўжо не заўважаюць гэты свет, яны там, глыбока ў сабе, бясконца чытаюць малітвы. «Можа наш свет яшчэ таму і трымаецца, што хтосьці моліцца за нас», — разважае пры нас адзін з труднікаў.

Каля дзесяці манашак, што жылі ў гэтым мужчынскім манастыры, перасяляюць у слонімскі жаночы, але яны катэгарычна супраць пераезду. Але жанчын не пускаюць на тэрыторыю, дзе жывуць мужчыны-манахі. Калі ж мы выпадкова патрапілі туды, нас нават застрашылі божым пакараннем.

Усё ж пануе тут нешта звышнатуральнае, што лечыць тваю свядомасць і псіхіку. «Людзі прыязджаюць сюды лячыцца, яны знаходзяць тут тое, чаго няма там, у свеце сварак і звадак, зла і несправядлівасці, — гаворыць нам Аляксандр. — Тут заўважаеш кожнага, каго не заўважаеш там».

Але, з другога боку, манастыр даўно стаўся прытулкам бяздомных людзей, п'яніцаў і папрашаек. Нельга прайсці на службу, каб па дарозе цябе не зачапілі 2-3 чалавекі з просьбамі даць грошай на лячэнне, на ад'езд дадому, на дапамогу брату ды на іншыя пlаксівыя выдумкі. Не даць – лічыцца за грэх, аднак выдатна разумееш, што ахвяраванае пойдзе на віно: выдаюць сіняватыя твары папрашаек.

Сярод мясцовых выбітных святыняў за вярсты дзве ад манастыра ёсць крынічка, што, калі верыць паданню, адкрылася сама сабою, бо і там з'яўлялася Маці Божая. Ідучы па святую ваду, не варта размаўляць, трэба чытаць малітву св. Багародзіцы.

Жыровіцкі манастыр – месца незвычайнае, мясціна, дзе варта пабываць кожнаму, адчуць і палюбіць старажытную каштоўнасць нашай зямлі.

Ірына ТОЎСЦІК

Творчая моладзь супраць СНІДу

З 23 лістапада па 7 снежня ў Мінску праходзіць акцыя «Дзеячы культуры, мастацтва і творчая моладзь супраць СНІДу». Акцыя арганізавана Рэспубліканскім цэнтрам прафілактыкі СНІД, міністэрствам культуры, міністэрствам адукацыі і ЮНЭЙДС у Беларусі. На працягу двух тыдняў у Мінску пройдуць арыгінальныя тэматычныя мерапрыемствы. Сярод іх фінальная гульня беларускай лігі КВЗ. Канцэртныя праграмы будуць арганізаваныя ў мінскіх клубах «Рэактар», «Макс-шоу», «Юла» і «Тунель». Апрача таго, у рамках акцыі на тэатральных падмостках горада будуць дэманстравацца розныя пастаноўкі. У Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Горкага пройдзе спектакль «Самазабойца», а ў тэатры «Хрыстафор» гледачы змогуць убачыць пастаноўку «Ад раддома да заходу».

Вольга АСІПЕНКА

Па таталітарных рэцэптах

Суд Мінскага раёна вынес папярэджанне археолагу, старшаму навуковаму супрацоўніку Інстытута гісторыі НАН РБ Міколу Крывальцэвічу. Ён пакараны за адкрыццё ў Курапатах крыжа ў памяць пра беларускіх археолагаў Сяргея Дубінскага, Аляксандра Каваленю і Аляксандра Ляўданскага, расстраляных 27 жніўня 1937 года. Мемарыяльны крыж быў зроблены па сродкі беларускіх археолагаў і ўстаноўлены на ўрочышчы 30 кастрычніка. У цырымоніі яго адкрыцця бралі ўдзел прадстаўнікі дэмакратычных партыяў і творчай інтэлігенцыі. Суд абвінавáціў Міколу Крывальцэвіча ў правядзенні несанкцыянаванага мітынгу. «Я не лічу парушэннем закона прысутнасць людзей пры ўстаноўцы крыжа на тэрыторыі могілак, якімі з'яўляецца ўрочышча Курапаты. А падобныя судовыя рашэнні ўяўляюць сабою спробу застрашвання людзей», – заявіў вучоны.

Марат ГАРАВЫ, БелаПАН

Новы закон паспрые нецярпімасці

Паводле словаў старшыні БХК Таццяны Працька, прынясце праекта новага закона «Аб свабодзе сумлення і рэлігійных арганізацыях» непазбежна прывядзе да распальвання рэлігійнай нецярпімасці і варожасці. Пра гэта праваабаронца заявіла на паседжанні «круглага стала», арганізаваным прэс-службай Саюза хрысціянаў веры евангельскай у Рэспубліцы Беларусь.

«Гэты таталітарны закон не прадугледжвае асабістай свабоды чалавека, паколькі ён прапісвае правы на ажыццяўленне веравызнання толькі для групы грамадзянаў у колькасці 20 і больш чалавек. Закон унутрана супярэчлівы, аб чым сведчаць палажэнні артыкулаў аб распаўсюджванні рэлігійнай літаратуры. Гэта можна рабіць толькі пасля заключэння рэлігіязнаўчай экспертызы, аднак пры адсутнасці прафесійных і абсалютна нейтральных спецыялістаў падобная экспертыза становіцца **адмысловай цэнзурай**. У гэтым праекце, акрамя таго, праглядаецца ідэя ўзмацнення ролі дзяржавы ў адносінах да вернікаў і рэлігійных арганізацыяў. Напрыклад, пры наяўнасці ў краіне пракуратуры як вышэйшага органа кантролю за выкананнем законаў не зусім зразумела, навошта патрэбная дадатковая бюракратычная структура Дзяржаўнага камітэта па справах рэлігіяў і нацыянальнасцяў», – сказала сп. Працька.

Як адзначыла юрысконсульт прэс-службы Саюза хрысціянаў веры евангельскай Дзіна Шаўцова, сваё заключэнне па гэтым законапраекце далі вядомыя расійскія правазнаўцы. Яны звярнулі ўвагу на тую акалічнасць, што рэлігійныя арганізацыі падлягаюць абавязковай дзяржаўнай рэгістрацыі. Разам з тым у тэксце праекта закона няма нават нагадвання на тое, што грамадзяне маюць права сумесна спавядаць рэлігію без утварэння юрыдычнай асобы (вывучэнне свяшчэнных тэкстаў у сямейным коле або коле сяброў-аднадумцаў, сумесная малітва па-за рамкамі дзейнасці рэлігійнай арганізацыі). Улічваючы вельмі нізкі ўзровень прававой культуры чыноўнікаў на ўсёй постсавецкай прасторы, гэтая акалічнасць можа спараджаць масавыя парушэнні правоў вернікаў, лічаць эксперты. Сур'ёзныя пярэчанні спецыялістаў выклікаюць палажэнні праекта аб тым, што кіраўніком рэлігійнай арганізацыі можа быць толькі грамадзянін Беларусі, а замежныя грамадзяне могуць выконваць гэтую функцыю не больш чым адзін год. Разам з тым у праекце закона не зразумелая задума распрацоўшчыкаў наконт рэлігіязнаўчай экспертызы – не вызначаны яе мэты, тэрміны і выканаўцы. Гэта, на думку юрыстаў, дазваляе выкарыстоўваць рэлігіязнаўчую экспертызу ў палітычных мэтах для падаўлення іншадумства. Акрамя таго, заклапочанасць правазнаўцаў выклікае артыкул праекта закона аб ліквідацыі рэлігійнай арганізацыі. Так, у ім гаворыцца, што арганізацыя можа быць ліквідаваная ў выпадку прычынення шкоды здароўю і маралі грамадзянаў. Аднак у артыкуле не агаворваецца, што гэтая шкода можа быць устаноўленая толькі ў судовым парадку. Вядомы беларускі рэлігіязнавец, кандыдат філасофіі Віктар Адзіночанка падкрэсліў, што гэты праект закона складзены непісьменна і павінен быць адменены, а дзеючы закон – дапрацаваны.

Удзельнікі «круглага стала», у якім узялі ўдзел прадстаўнікі ўсіх вядучых пратэстанцкіх канфесіяў і біскуп Мінска-Магілёўскай архіепархіі рымска-каталіцкай царквы Кірыл, прынялі зварот да органаў улады краіны. У ім прапануецца стварыць пагаджальную камісію з прадстаўнікоў канфесіяў і вучоных у галіне права і рэлігіязнаўства; распаўсюдзіць праект закона ў рэлігійных арганізацыях; прыцягнуць спецыялістаў для аналізу нормаў праекта, а таксама асвятліць ход і вынікі абмеркавання дакумента ў СМІ.

Марат ГАРАВЫ

Збор твораў Караля Вайтылы

Поўны збор свецкіх твораў Папы рымскага Іаана Паўла II (людскае імя – Караль Вайтыла) апублікавала буйнейшае італьянскае выдавецтва «Бампіяні». Упершыню ў адным томе, які мае аб'ём 1.000 старонак, надрукаваныя паэтычныя і драматургічныя творы гэтай знанай на ўвесь свет асобы. Выданне здзейсненае ў серыі «Заходняя думка» пад назвай «Усе літаратурныя працы». Творы знакамітага аўтара падаюцца з паралельнымі тэкстамі на італьянскай і на суседняй старонцы – на польскай мовах.

Літаратурная творчасць – даўняе захапленне Караля Вайтылы, якому ён быў верны з юнацкіх гадоў да самага выбрання ачольнікам Рымска-каталіцкай царквы. Першы яго верш «Над Тваёю белаю магілай» датуецца 1939 годам. Ён напісаны 19-гадовым юнаком і прысвечаны памяці Эміліі – маці, якая рана сышла з гэтага свету.

Тэатральны раздзел кнігі пачынаецца з твораў 1940 года. Тэкст самай першай п'есы – «Давыд», напісанай у 1939 годзе, беззваротна страчаны. Вайтыла пісаў пад псеўданімамі Анджэй Груда і Анджэй Явень, якія ён захаваў і пасля таго, як быў абраны на прастол Святога Пятра. Праз год пасля гэтай знамянальнай падзеі, у 1979 годзе, у польскім каталіцкім часопісе выйшла ягоная п'еса «Станіслаў». Напісаная яна была даўно, нават раней за найбольш вядомы драматычны твор Вайтылы «Лаўка ювеліра» (1960). Апошняя гэта філасофская п'еса, па ёй былі пастаўлены амерыканскі фільм (рэжысёр Міхаэл Андэрсан, у галоўнай ролі – Брт Ланкастэр) і італьянскі радыёспектакль. У Беларусі пастаноўка была здзейсненая драматычнай групай пры касцёле Святых Сымона і Алены.

Цікавасць да драматургіі найбольш выявілася ў маладога семінарыста ў пачатку 1940-х гадоў у Кракаве, дзе ён кантактаваў з маладзёжным тэатрам «Рапсодыя». Пазней Караль Вайтыла ў артыкуле «Драма слова і жэста» адзначыў, што «жывое чалавечае слова ёсць галоўным элементам драматычнага мастацтва». Раней будучы Папа стварыў цыкл паэмаў пад назвай «Славянская кніга», куды ўвайшлі гімны, балады і санеты. Найбольш пафасным творам таго перыяду лічыцца гімн «Магніфікат», напісаны летам 1939 года, перад самым пачаткам Другой сусветнай вайны. Пазней, ужо будучы кардыналам, Вайтыла даў згоду на публікацыю сваіх паэмаў, але палічыў неабходным пазначыць жартам адсутнасць паэтычнага самалюбства: «Паэзія – вяльможная пані, якой трэба прысвячаць сябе цалкам, а я, баюся, быў з ёй недастаткова паважлівы».

Публікацыя поўнага збору твораў Іаана Паўла II «дапапскага» перыяду ўжо стала прыкметнай падзеяй літаратурнага і духоўнага жыцця Італіі. «Мы не ведаем ніводнага царкоўнага іерарха – не кажучы ўжо пра папаў, – які б стварыў паэзію такога высокага ўзроўню» – заўважана ў адной з першых рэцэнзіяў на кнігу.

Ганна РАДУНЬ

Скарбашукальнікам звяжуць рукі

Няма чалавека, які б хоць некалі не марыў знайсці скарб. І ёсць шмат людзей, якія праз усё жыццё апантана імкнуцца здзейсніць сваю рамантычную мару з фінансавых меркаванняў. Аднак у наш час, у адрозненне ад той шляхетнай эпохі, калі героі Стывенсана высаджваліся на востраў скарбаў, калі Герман Шліман раскопваў багацці Троі, такіх мясцінаў моцна паменела. Цяпер ад шукальніка скарбаў патрабуецца болей выназходлівасці. Самы вядомы прыклад — амерыканскі гандляр аўтамашынамі Джордж Тулак, які ўклаў у падводную экспедыцыю да легендарнага «Тытаніка» 20 мільёнаў долараў. З акіянскага дна ён падняў 5 тысяч рэчаў і, прадаючы іх па неймаверных цэнах, павялічыў выдаткаваныя мільёны. Тулак нават сабраныя на дне кавалкі вугалю здолеў прадаць як сувеніры з «Тытаніка» па 25 долараў за адзінку. Не кожнаму дадзены такі арганізатарскі талент.

Але, здаецца, удача хутка павернецца спіной да рамантычных шукальнікаў страчанай некалі чужой маёмасці. ЮНЕСКО, арганізацыя па культуры пры ААН, прыняла канвенцыю аб абароне падводнай культурнай спадчыны. Яна датычыць не толькі акіянаў і мораў, але і ўнутраных вадаёмаў, накшталт нашай Нарачы ці Браслаўскіх азёраў. Канвенцыя скіраваная на абарону археалагічных каштоўнасцяў, што апынуліся пад вадой, ад непадкантрольнага дзяржаве раскрадання.

Па дадзеных ЮНЕСКО, паляўнічыя за падводнымі скарбамі выбіраюць самыя каштоўныя рэчы, якія складаюць культурную спадчыну цывілізацыі. Іх знаходкі цягнуць на сотні мільёнаў долараў штогод. Ухвалены ЮНЕСКО дакумент прадугледжвае санкцыі супраць парушальнікаў і канфіскацыю незаконна атрыманых каштоўнасцяў. Аднак, на думку спецыялістаў, пасля ратыфікацыі канвенцыі шэрагі шукальнікаў скарбаў і прыгодаў узрастуць, бо рызыка прыманьвае авантурыстаў не менш за каштоўнасці.

З другога боку, ёсць нямала дзяржаваў, якім выгадна скарыстоўваць падводныя скарбы як прыманку для прытоку турыстаў, асабліва там, дзе прышчапіліся экскурсіі з выкарыстаннем аквалангаў. Адзін з апошніх падобных праектаў датычыць месца крушэння галандскага судна *Avondster* («Вячэрняя зорка»), куды ўрады Нідэрландаў і Шры-Ланкі пры ўдзеле аўстралійскай кампаніі арганізавалі разрэкламаваную археалагічную экспедыцыю.

Кошт аперацыі па пад'ёму абломкаў судна, якое затанула болей за 300 гадоў назад, складае болей за мільён долараў. Праца разлічаная на тры гады. *Avondster* — звычайная шхуна англійскай будоўлі, якая належала галандскай Ост-Індскай кампаніі. Карабель пацярпеў крушэнне 23 чэрвеня 1659 года ля берагоў Цэйлона, у гавані Гале. Прычым, без усялякай рамантыкі, без бітвы з піратамі, а па віне шкіпера на 5-метровай глыбіні. Дакументы сведчаць, што шхуна перавозіла ўсходнія прыправы, і нічога болей каштоўнага на борце не мела. Як неаспрэчны доказ у 1999 годзе сярод абломкаў судна былі знойдзеныя некалькі мускатных арэхаў. За тры стагоддзі, праведзеныя ў марской вадзе, ад парусніка мала што захавалася – нават жалезны якар практычна быў з'едзены морам.

Дык які ж сэнс сучасным дзяржаўным скарбашукальнікам выдаткоўваць значныя сродкі на, здавалася б, зусім не прыбытковую справу. Гэта ж не славуты «Тытанік», дзе кошт адных толькі залатых зліткаў ацэньваўся ў дзесяткі мільёнаў долараў, а яшчэ былі мяхі з бурскімі дыяментамі (кошт – 5 мільёнаў долараў), сейфы з упрыгожаннямі (агульны кошт – 2 мільярды).

Сэнс, аказваецца, ёсць, і ён цалкам ляжыць у сферы доўгатэрміновых эканамічных разлікаў. Арганізатары даводзяць, што месца крушэння «можа стаць багатай крыніцай знаходак і гістарычных ведаў». Аднак, галоўны разлік палягае ў тым, што порт Гале сёння — адна з галоўных турыстычных выдатнасцяў Шры-Ланкі. У перыяд росквіту парусната суднаходства порт быў галоўным на востраве. Ост-Індская кампанія збудавала пры ўваходзе ў гавань крэпасць, якая захавалася па сённяшні дзень. У 1993 годзе фрагменты *Avondster* і рэчы, знойдзеныя пад вадой, былі выстаўленыя ў экспазіцыі, якая прыцягвае турыстаў. Для цікаўных арганізаваныя падводныя прагулянкі да месца крушэння галандскага парусніка. Пад'ём шхуны, які надгараецца інтарэсам археолагаў і гісторыкаў, значным прытокам турыстаў, павінен даць усяконыя дывідэнды арганізатарам, якія і будуць ізхім скарбам.

Алла БАРАНЕВІЧ

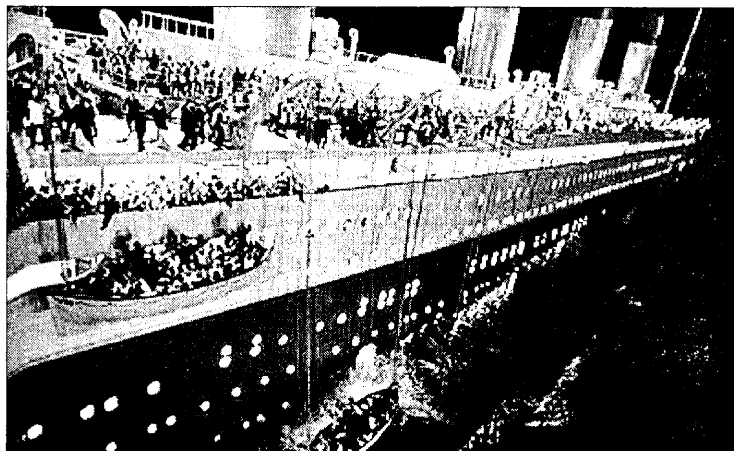

СПОРТ

«Керамін» прайграе ў Італіі

Няўдалым атрымаўся старт чэмпіёна Беларусі па хакеі мінскага клуба «Керамін» у паўфінальным групавым турніры розыгрышу Кантынентальнага кубка. Мінчане саступілі ў першай гульні гаспадарам турніру, італьянцам, а дакладней, клубу «Азіяга» з лікам 2:5 (па перыядах 1:2;1:2;0:1). У другой гульні групы яшчэ адзін італьянскі клуб «Мілан» перамог швейцарскі «Лугана» — 4:2. На наступны дзень сапернікамі мінскага клуба сталі ўжо швейцарскія хакеісты. Але і тут лік быў не на карысць мінчан — 3:1 (1:1;1:0;1:0). Такім чынам за тур да скачэння турніру беларусы страцілі ўсе надзеі на перамогу ў групе і выхад у фінальную частку. Апошні матч з італьянскім «Міланам» будзе чыстай фармальнасцю для нас, але вельмі важным для італьянцаў.

Тым часам баскетбольная зборная Беларусі ў адсутнасці двух сваіх лепшых ігракоў: цэнтравога Аляксандра Куля і абаронцы Андрэя Крываноса прайграла дома свой другі адборачны матч да чэмпіянату Еўропы 2003 года. На гэты раз крыўдзіцелямі беларусаў стала амаль цалкам цемнаскура-арабская зборная Францыі. Чыстых французаў там было 2-3 чалавекі, што дало выніку 85:61 на карысць французаў. У беларусаў жа з іх працэнтам браку шанцаў не было ў прынцыпе.

Аляксей СТАЎСКІ

Второй госязык Беларуси ждет реформа

Международные «Далевские чтения», посвященные 200-летию со дня рождения Владимира Даля, открываются в Луганске. В них принимают участие 80 ученых-далеведов совершенно разных профессий: от лингвистов и литературоведов, культурологов и философов до историков, медиков и инженеров.

Этот год объявлен ЮНЕСКО Годом Владимира Даля. Поэтому эта конференция имеет статус международной и проходит на родине выдающегося ученого. Даль – автор первого в мире Толкового словаря русского языка, собрания поговорок и пословиц русского народа, писатель, врач и этнограф.

Как пояснили организаторы «Далевских чтений», они выбрали Луганск местом для проведения такого представительного научного форума потому, что, во-первых, это родина Владимира Даля, связь с которым сам писатель подчеркнул своим литературным псевдонимом — Казак Луганский. А во-вторых, именно луганская школа далеведения считается ведущей на Украине.

А тем временем русский язык продолжают модернизировать. Скоро будет считаться правильной такая фраза: «Разыскная собака в ветреный день лежала у ворот минъюста». По крайней мере, так говорит председатель орфографической комиссии при Российской академии наук Владимир Лопатин.

Академик заявил, что в новых правилах расширятся функции «твердого знака». Он появится в написании таких слов, как детясли, госязык и минюст. Кроме того, будут отменены ненужные исключения, например, в слове «ветреный» появится второе «н», а приставка слова «розыскной» будет писаться через «а».

Интересно, а если министерство переименуют, скажем, в министерство государственной юстиции, его придется с двумя твердыми писать – минъгосъюст? И госъавтоънинспекция?

Теперь мы будем писать все с первой частью «пол-» через дефис. То есть, писать через дефис не только, например, пол-лимона или пол-апельсина, но и, скажем, пол-мандарина, пол-километра, пол-дома и так далее.

По словам Лопатина, «основная задача – подготовить такой текст, который соответствует современному состоянию русского языка, конца XXв.–начала XXIв., потому что ныне действующий, утвержденный в 1956 г., отражает состояние русского языка середины XX века».

Окончательный текст новых правил русского языка будет подготовлен к середине 2002 года, сообщил председатель орфографической комиссии. Новые правила, подчеркнул он, не затронут основ русского языка. Напротив, они будут способствовать сохранению русских языковых традиций и культурных основ.

Utro.ru

Астрологический прогноз

от Вероники Кудрявцевой на 26 ноября – 2 декабря

Астропрогноз отражает общий природный социально-психологический фон наподобие прогноза погоды. Индивидуальное прогнозирование строится на точных данных: учитываются день, месяц, год, место и время рождения человека.

ОВЕН. Сразу и не разберешься в истинных причинах происходящего, многое кажется неожиданным и бессмысленным, однако имеет свои подводные течения. Это касается как состояния здоровья, так и поведения «заклятых друзей». Во второй половине недели убаюкивающая сила идеалов, гуманитарных разговоров и поездок, конференций, сделает восприятие жизни более радужным.

ТЕЛЕЦ. Ощущение материальных ущемлений и чьих-то денежных требований, когда вы многое себе не можете позволить, все более становится невыносимым. Откуда ни возьмись, раскрываются подробности, которые от вас скрывались. Не думайте, что предоставлены сами себе. Во второй половине недели кто-то из близких способен вас «прикрыть» или успокоить.

БЛИЗНЕЦЫ. Что делать, начальство не всегда отличается последовательностью и продуманностью действий. Может быть, вы будете несколько ущемлены в профессиональном статусе. Из-за границы или государственных структур поступают неожиданные сведения и распоряжения. На горизонте появляются новые знакомые и партнеры. Авиация для вас – не лучший способ передвижения, и даже рискованный.

РАК. Супруг или партнер переживает не лучшие времена, и вы вместе с ним «болеете» ситуацией. Если страдаете хроническими заболеваниями, позаботьтесь об активной профилактике. Какие-то государственные игры или политические соображения могут сделать вас «козлом отпущения». Сейчас лучше резко снизить активность, не нарываться на скандалы и нападки, осторожнее с огнем, электричеством и авиаперелетами.

ЛЕВ. В общении с супругом или друзьями-партнерами ищите хорошего адвоката. Хотя, если человек способен на непредсказуемые повороты в жизни и авантюры, иногда остается только вовремя найти островок безопасности. Враги в открытую проявляют свой пыл. Однако во второй половине недели вы способны нейтрализовать обстановку — созывайте собрания, больше игры, любви, легких авансов и подарков.

ДЕВА. Кажется, что все мешает и старые враги и проблемы опять «натирают мозоли». Вот уж кто реально нуждается в присмотре, так это не вы, а дети и супруг. Не исключены бытовые травмы, осторожнее обращайтесь с огнем и газом. Повышен риск инсультов. Во второй половине недели мыльные оперы с сентиментальными мотивами и словами благодарности можно будет снимать в вашем доме.

ВЕСЫ. Кто-то услышит не лучшие новости о родственниках или близких, находящихся в дальних краях или работающих в солидных структурах. Не исключено обращение в больницу или судебные органы. А кто-то неожиданно для себя готов заключить брак по любви с первого взгляда. Невообразимые приключения в личной жизни, игры, попадание на экраны СМИ дают скандальную известность. Но жить интересно.

СКОРПИОН. Среди родных и близких – революция. Придется качественно и внезапно менять свои фундаментальные представления о жизненных ценностях или, не исключено, разрывать отношения. Трудный период в любви и отношениях с детьми из-за груза хронических проблем. Во второй половине недели согласование позиций как можно с большим количеством единомышленников вдохновляет к новым целям.

СТРЕЛЕЦ. Яркие, как вспышки, озарения, переворот и странности в любви даруют творческое вдохновение. Однако учтите, что у вас сейчас силен фактор случая, для кого-то – счастливого, а для кого-то – нет. Но в любом отношении знаменательного, способного перевернуть жизнь, разрушить старый брак или изжившие себя формы отношений. Вы почувствуете, что владеете умами и можете глаголом жечь сердца людей.

КОЗЕРОГ. Мир неожиданно и резко переворачивается по самым существенным позициям. Вы «прочищаете» среду общения, круг знакомых, и это необходимо сделать, но только без сгущения красок и депрессивных нот. На работе возможны притеснения, но и возможны неожиданные предложения по зарплате, финансовые взрывы. Однако решение желательно принимать во второй половине недели.

ВОДОЛЕЙ. Вы – перед важным выбором. Любимый или ребенок способен разорить. Самое время или избавляться от дурных привычек. Боготворите случай, но избегайте дурного вмешательства чужой судьбы, резонанса чужих проблем в вашу жизнь. Во второй половине недели вы можете стать баловнем удачи и неформальным лидером какой-то компании или компании.

РЫБЫ. Вы можете оказаться слабым звеном в родном доме, каждый способен «повесить» на вас собственные проблемы. Будьте готовы к самым неожиданным взрывам и раскрытию тайн, «наездам» финансовых контролеров, может быть – придется выкладывать определенную сумму. Повышен риск инсультов, желательно обезопасить себя от нервных потрясений. Во второй половине недели вы найдете гармонию в личной жизни, покой и душевный уют.

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1788 Нумар падпісаны ў друк 25/11/2001 (15:00) Наклад – 9.490